

In partnership
with

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

STRIVE

DOCUMENTUL STRATEGIEI DE REDUCERE A RISCULUI DE DEZASTRE PENTRU REGIUNEA ANENII NOI

REACH Informing
more effective
humanitarian action

CUPRINS

1. INTRODUCERE	8
1.1. GESTIONAREA RISCURILOR DE DEZASTRE- LEGISLAȚIA ȘI STRUCTURA	10
1.2. ANGAJAMENTE INTERNAȚIONALE	12
1.3. RELEVANȚA ÎN CONFORMITATE CU STRATEGIA NAȚIONALĂ DE DEZVOLTARE	13
1.4. PLANUL DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A RAIONULUI ANENII NOI 2020-2030	14
1.5. PERIOADA DE IMPLEMENTARE	15
1.6. PĂRȚILE IMPLICATE ÎN ELABORAREA STRATEGIEI	15
2. ANALIZA SITUAȚIEI	16
2.1. DESCRIEREA PROBLEMELOR ȘI A CAUZELOR ACESTORA	16
2.1.1. DIFICULTĂȚILE LEGISLATIVE.....	17
2.1.2. PROBLEME INSTITUȚIONALE.....	18
2.1.3. PROBLEME EXTERNE.....	19
2.1.4. PROBLEME SOCIALE ȘI CELE DE MEDIU.....	21
2.1.5. CONSTRÂNGERI FINANCIARE.....	22
2.2. CONSECINȚELE NEIMPLEMENTĂRII ȘI IMPACTUL ACESTEIA ASUPRA GRUPURILOR VULNERABILE	22
2.3. EVALUAREA RISCURILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA	25
2.3.1 EVALUAREA RISCURILOR ÎN RAIONUL ANENII NOI.....	25
2.3.2. RISCURILE IDENTIFICATE DE APL-URI:.....	26
2.3.3. RISCURI IDENTIFICATE DE FACILITATEA GLOBALĂ PENTRU REDUCEREA RISCULUI DE DEZASTRE (FGRRD).....	27
2.4. OPORTUNITĂȚI	27
3. OBIECTIVE	29
4. DIRECȚII PRIORITARE	31
4.1. LEGISLAȚIE ȘI ORIENTĂRI ÎMBUNĂTĂȚITE.....	31
4.2 ATENUARE, PREGĂTIRE ȘI RECUPERARE.....	33
4.3. INUNDAȚII.....	34
4.4 MANAGEMENTUL SECETEI ȘI CONSERVAREA APEI.....	36
4.5. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR.....	39
4.6. MANAGEMENTUL INCENDIILOR.....	43
4.7 MENTȚINEREA CALITĂȚII TERENURILOR ȘI A ÎMPĂDURIRII.....	46
4.8. MANAGEMENT FINANCIAR.....	47
5. IMPACT	48
6. MONITORIZARE ȘI EVALUARE (INDICATORI ȘI AUTORITĂȚI RESPONSABILE)	49
7. RISCURI DE IMPLEMENTARE	57
8. PROCEDURI DE RAPORTARE	59
8.1. MONITORIZARE ȘI EVALUARE.....	59
8.1.1 MONITORIZARE ANUALĂ.....	60

8.1.2 EVALUĂRI INTERMEDIARE	60
8.1.3 RAPORT FINAL DE IMPLEMENTARE.....	60

LISTA ABREVIERILOR

MRDBC: Managementul Riscului de Dezastre Bazat pe Comunitate

ASC: Adaptarea la Schimbările Climatice

OSC: Organizații ale Societății Civile

CSE: Comisia pentru Situații Excepționale

OC: Organizații Comunitare

RRD: Reducerea Riscului de Dezastre

MRD: Managementul Riscului de Dezastre

SAT: Sisteme de Avertizare Timpurie

PIB: Produsul Intern Brut

IGSU: Inspectoratul General pentru Situații de Urgență

FGRRD: Fondul Global pentru RRD

SIG: Serviciul de Informații Geografice

EPVC: Evaluarea Pericolelor, Vulnerabilității și Capacității

GAL-uri: Grupuri de Acțiune Locală

APL: Autoritate Publică Locală

NATO: Organizația Tratatului Atlanticului de Nord

PNA: Planul Național de Adaptare

ENPD: Evaluarea Nevoilor Post Dezastru

PPRD: Pregătirea pentru Prevenire și Răspuns la Dezastrele Naturale și Provocate de Om în Țările Parteneriatului Estic

ODD: Obiective de Dezvoltare Durabilă

CSRRD: Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre

UNDRR: Biroul Națiunilor Unite pentru Reducerea Riscului de Dezastre

LISTA AGENȚILOR ȘI RESPONSABILITĂȚILOR

INSTITUȚIE	ACRONIM	RESPONSABILITATE
Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova	CSE	Prezidată de prim-ministru și responsabilă de managementul general al situațiilor excepționale în țară
Comisia pentru Situații Excepționale Anenii Noi	AN- CSE	Prezidată de Președintele RAIONULUI și responsabil de managementul general al situațiilor excepționale din Raion. Responsabil cu realizarea măsurilor care vizează reducerea pericolului declanșării unor situații excepționale, iar în cazul apariției acestora - organizarea lichidării consecințelor acestora și asigurarea siguranței populației de pe teritoriul raionului.
Autoritățile Publice Locale	APL	Menține o stare permanentă de pregătire a organelor administrative necesare, a forțelor și mijloacelor de protecție civilă, organizează executarea lucrărilor de salvare, asigură notificarea la timp a riscurilor și conduita asupra tuturor lucrărilor de administrare și dezvoltare din localitate.
Ministerul Afacerilor Interne • Inspectoratul General pentru Situații de Urgență • Serviciul Național Unic pentru Apeluri de Urgență	MAI IGSU	Exercită conducerea directă a Protecției Civile în republică și răspunde de MRD Gestionarea situațiilor excepționale, inclusiv răspuns și instruire
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	MAIA	Protecția sănătății animalelor și plantelor

<p>Agencia Nationala pentru Siguranta Alimentelor</p> <p>Agencia Națională pentru Sănătate Publică</p>	<p>ANSA</p> <p>ANSP</p>	<p>dezvoltarea durabilă a agriculturii Moldovei și pentru a asigura bunăstarea zonelor rurale ale acesteia- Legătura cu GAL-urile</p> <p>Îmbunătățiri funciare și modernizarea infrastructurii Agricole, inclusive de irigare sau sisteme antigrindină</p>
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Agencia de Supraveghere Tehnică • Administrația de Stat a Drumurilor 	<p>MIDR</p> <p>ASD</p>	<p>Promovarea politicii de stat în domeniul infrastructurii și dezvoltării regionale - Infrastructura rutieră, apă și canalizare, transport, dezvoltare regională</p>
<p>Ministerul Educației, Culturii și Cercetării</p>	<p>MECC</p>	<p>Furnizarea de linii directe pentru educație, inclusiv proiectarea și revizuirea curriculumului</p>
<p>Ministerul Mediului al Republicii Moldova</p> <ul style="list-style-type: none"> - Agencia de Mediu - Inspectoratele pentru Protecția Mediului - Agencia Apele Moldovei - Agencia Moldsilva - Agencia pentru Geologie și Resurse Minerale - Agenciai Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice 	<p>MM</p> <p>AM</p> <p>IPM</p> <p>AAM</p> <p>AM</p> <p>AGRM</p> <p>ANRANR</p>	<p>Elaborarea și promovarea politicii de stat privind protecția mediului și utilizarea rațională a resurselor naturale, orientată spre crearea condițiilor benefice pentru viață, dezvoltarea durabilă a țării</p> <p>Să monitorizeze starea și evoluția condițiilor hidrometeorologice și să emită avertismente</p> <p>implementarea strategiei privind furnizarea serviciilor de apă și canalizare a localităților și conservarea apei pentru managementul secetei</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Serviciul Hidrometeorologic de Stat - Apele Moldovei 	SHS	<p>Dezvoltarea, promovarea și implementarea politicii sale în silvicultură și vânătoare, îndreptată pe tendințele internaționale de dezvoltare socio-economică durabilă, dezvoltare rurală.</p> <p>Implementarea strategiei privind furnizarea serviciilor de apă și canalizare a localităților și conservarea apei pentru managementul secetei.</p>
Ministerul Finanțelor	MF	Furnizarea resurselor de stat
Agent economic	AE	Agenți de afaceri din localitate - sprijinirea Guvernului și contribuția la riscuri prin activități
Grup de Acțiune Locala	GAL-uri	Grupuri AO/ONG care sprijină guvernul în dezvoltarea locală și alte părți interesate
Donatori și OING-uri		Oferirea de fonduri și suport tehnic

1. INTRODUCERE

Moldova se confruntă cu diverse riscuri naturale, care afectează în mod disproporționat populația săracă și care ar putea afecta progresele de dezvoltare ale țării. Contraperformanțele economice sunt cauzate în principal de fenomenele meteorologice extreme, deși rarele evenimente seismice contribuie, de asemenea, la acestea. Numai în ultimul deceniu, inundațiile și seceta au provocat pagube în valoare de 1,2 miliarde de dolari. Având în vedere că 57% din populația Moldovei locuiește în regiunile rurale, iar 84% din populația săracă este concentrată în aceste zone¹, gospodăriile cele mai vulnerabile, care depind în mare măsură de agricultură, sunt cele mai afectate de aceste dezastre, ceea ce agravează sărăcia. Prin urmare, gestionarea eficientă a dezastrelor este de o importanță capitală pentru reducerea durabilă a sărăciei. Peisajul de risc al Moldovei, care cuprinde fenomene meteorologice extreme, potențialul impact al schimbărilor climatice și amenințările seismice, necesită o strategie temeinică de gestionare a riscurilor. Severitatea și frecvența evenimentelor extreme au o tendință crescătoare, ceea ce reprezintă un risc sporit pentru sectorul agricol din Moldova, deosebit de vulnerabil la impactul climatic. În lipsa unei reduceri semnificative a emisiilor de gaze cu efect de seră, Moldova se confruntă cu o creștere considerabilă a temperaturii, ceea ce amenință poziția sa de producător agricol important în regiune. Capacitatea de a gestiona dezastrele este, prin urmare, de o importanță critică pentru reducerea sărăciei în Moldova. Profilul de risc al țării, care combină evenimente meteorologice extreme, incendii, secete, inundații și impacturi probabile ale schimbărilor climatice necesită o strategie și un cadru robust de gestionare a riscurilor pentru a reduce apariția dezastrelor.

Severitatea și frecvența evenimentelor extreme au crescut în Moldova și se preconizează că vor continua să crească în anii următori, ceea ce reprezintă un risc sporit, în special pentru sectorul agricol din Moldova. Se preconizează că, până la jumătatea secolului, temperatura aerului în Moldova va fi cu 1,7-2,0°C mai mare decât în perioada 1961-1990, iar până la sfârșitul secolului va fi cu 4-5°C mai mare, cu excepția cazului în care emisiile de gaze cu efect de seră vor fi reduse în mod semnificativ. Seceta recentă din 2020 a provocat o scădere de peste 26% a producției agricole și a avut un impact socioeconomic semnificativ, aproape 20% din locurile de muncă pierdute fiind în sectorul agricol.² Creșterea preconizată a temperaturilor, volatilitatea precipitațiilor, precum și incidența și gravitatea secetei ar putea submina poziționarea pe termen lung a țării ca unul dintre principalii producători agricoli din regiune. În cadrul acestui scenariu, este probabil ca Moldova să înregistreze o reducere

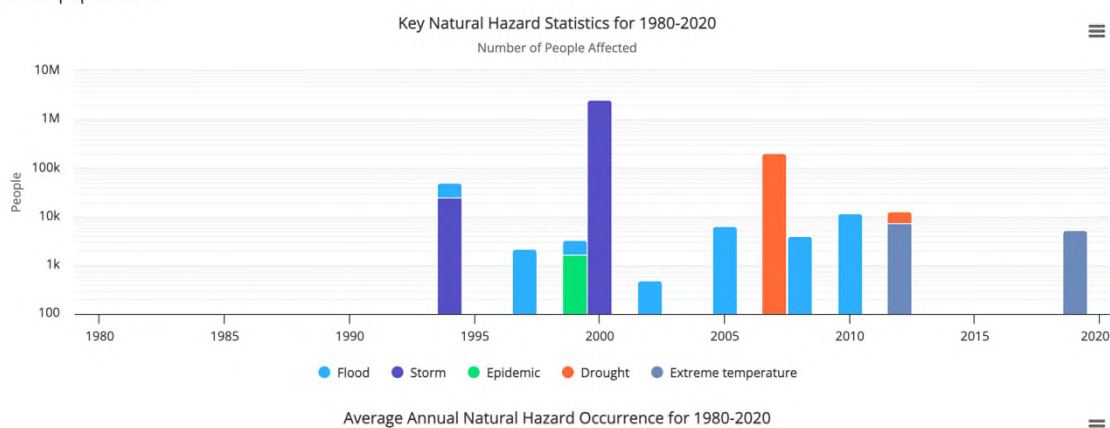
¹ Contribuirea managementului riscurilor de dezastre a moldovei și a rezilienței climatice Confruntarea cu problemele actuale și provocările viitoare- Banca Mondială-GFDRR: 2000

² Vulnerabilitatea Republicii Moldova la riscuri și dezastre naturale: Moldova Banca Mondială 2023.

semnificativă a productivității majorității culturilor și să fie afectată de fenomene meteorologice extreme mai frecvente - cum ar fi furtunile cu grindină, înghețurile târzii, inundațiile majore, secetele și modificări ale tiparelor de incidență a bolilor care provoacă deja o pierdere economică medie anuală reprezentând 2,13% din PIB³.

Natural Hazard Statistics

The charts provide overview of the most frequent natural disaster in a given country and understand the impacts of those disasters on human populations.

STATISTICA PERICOLELOR NATURALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA ⁴

Republica Moldova este împărțită în are 32 de raioane și această politică se referă la raionul Anenii Noi. Raionul se confruntă cu provocări critice identificate în evaluarea riscurilor, iar această strategie urmărește reducerea acestor riscuri.

Raionul Anenii Noi a fost format în mai 1941, în baza Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al RSS Moldovenești, cu denumirea inițială de Bulboaca, schimbată ulterior (1963) în Anenii Noi, cu centrul de reședință în oraș, iar în raion au fost incluse 73 de localități. În prezent, în baza Legii nr. 764-XV din 27.12.2001 ⁵cu privire la organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova (care a legiferat asupra raioanelor), raionul cuprinde 26 de primării, care includ 45 de localități, inclusiv orașul Anenii Noi. Agricultură fiind cea mai importantă ramură a raionului. Sector căruia contribuția agroindustrială în Produsul Intern Brut (PIB) la nivel raional fiind de 60%.

³ Națiunile Unite ” Acțiunile de prevenire și adaptare la schimbările climatice întreprinse azi ne vor ajuta să facem față provocărilor de mâine”, sursa: <https://moldova.un.org/ro/191702-ac%C8%9Biunile-de-prevenire-%C8%99i-adaptare-la-schimb%C4%83rile-climatice-%C3%AEntreprinse-azi-ne-vor-ajuta-s%C4%83>

⁴ Banca Mondială ” Moldova-Hazarduri Istorice” sursa: <https://climateknowledgeportal.worldbank.org/country/moldova/vulnerability>

⁵ Legea Nr.764 din 27-12-2001 este privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova- https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=62949&lang=ro

1.1. GESTIONAREA RISCURILOR DE DEZASTRE- LEGISLAȚIA ȘI STRUCTURA

În prezent, managementul riscurilor de dezastre (MDR) în Moldova este realizată la diferite niveluri guvernamentale. Cadrul legislativ pentru MDR în Republica Moldova este axat pe Legea privind protecția civilă adoptată în 1994 (Legea 271/1994)⁶. Legea instituie sistemul de protecție civilă „pentru a proteja oamenii și bunurile de consecințele dezastrelor cauzate de riscurile naturale și cele provocate de om”. Legea privind protecția civilă definește principiile fundamentale ale organizării protecției civile la nivel național, regional și local și stabilește principiile, drepturile și obligațiile autorităților naționale, ale autorităților locale și ale cetățenilor. Moldova are două instituții-cheie care se ocupă de situații de urgență și dezastre:

1. **Inspectoratul General pentru Situații de Urgență.** Forța de Protecție Civilă, creată în 1993, a suferit diverse reforme instituționale și legislative, iar în prezent se află în subordinea Ministerului de Interne sub denumirea de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU). IGSU este o agenție de intervenție în situații de urgență în toate situațiile de risc, cu datoria de a salva vieți și bunuri. Acesta supervizează planificarea, coordonarea și gestionarea pregătirii pentru dezastre și a gestionării situațiilor de urgență. IGSU are un birou regional în raion și este condus de un director. IGSU creează planuri de pregătire și de răspuns pe cinci ani și planuri anuale, care au fost finalizate pentru toate localitățile din Anenii Noi.
2. **Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.** În 2001, Republica Moldova a creat Comisia pentru Situații Excepționale ca principală entitate responsabilă de gestionarea activităților organelor executive de stat în timpul situațiilor de urgență majoră și de implementarea programelor pe termen lung pentru prevenirea situațiilor de urgență și eliminarea consecințelor acestora. Președintele comisiei este prim-ministrul; primul vicepreședinte este prim-viceprim-ministrul, iar vicepreședinții sunt secretarii de stat ai ministerelor implicate și șeful IGSU al Ministerului Afacerilor Interne (MAI). Există o comisie la nivel de raion, urmată de o Comisie pentru situații de urgență la nivel de localitate.
3. **Autorități Publice Locale.** În conformitate cu articolul 10 și articolul 17 alineatul (5) din aceeași lege, administrațiile regionale și locale sunt, de asemenea, implicate în coordonarea cu IGSU și cu alte departamente locale, precum și în mobilizarea fondurilor locale și a altor resurse pentru operațiunile de ajutor și de redresare. Comisiile districtuale și locale pentru situații de urgență din Anenii Noi au o structură similară cu cea a comisiei naționale și includ șefi ai administrației locale și ai serviciilor publice

⁶ Legea Nr. 271 din 09-11-1994 cu privire la protecția civilă – Publicata la: 29-12-1994 in Monitorul Oficial Nr. 20 art. 231. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137392&lang=ro#

relevante. Șefii de raioane și primarii locali sunt responsabili de implementarea zilnică a activităților de protecție civilă, de la răspuns la prevenire. În timpul situațiilor de urgență, reprezentanții raionali ai IGSU, precum și membrii comisiilor locale pentru situații de urgență sunt notificați imediat și se întâlnesc pentru a evalua nivelul de amenințare la adresa oamenilor, a economiei și a infrastructurii și pentru a conveni asupra răspunsurilor. Planurile de urgență districtuale și locale sunt actualizate anual, la fel ca și planurile sectoriale (de exemplu, pentru protecția împotriva inundațiilor). În plus, șefii raioanelor și primarii sunt, de asemenea, responsabili de planificarea situațiilor de urgență împreună cu IGSU și se ocupă de planificarea, zonarea și codurile de construcție pentru atenuarea inundațiilor, cutremurelor și inundațiilor subterane. Conducerea protecției civile în raionul Anenii Noi, orașul (sectoarele sale) și satele acestuia este exercitată de către conducătorii administrației publice locale; în ministere, alte autorități administrative centrale, unități economice - corespunzătoare miniștrilor, conducătorilor altor autorități administrative centrale și unități economice. Șefii susmenționați, în dependență de funcțiile deținute, sunt președinți ai comisiilor pentru situații excepționale din cadrul structurilor corespunzătoare.

De asemenea, această strategie sprijină și se bazează pe următoarele legislații și decizii ale Guvernului:

- HOTĂRÂREA GUVERNULUI Republicii Moldova nr. 1076 din 16.11.2010 cu privire la clasificarea situațiilor de urgență și procedura de colectare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații de urgență: toate pericolele/dezastrelor acoperite de strategia de Reducere a Riscului de Dezastre pentru raionul Anenii Noi au fost incluse în hotărâre.
- HOTĂRÂRE DE GUVERN nr. HG847/2022 din 07.12.2022 - pentru aprobarea Regulamentului general de apărare împotriva incendiilor în Republica Moldova
- STRATEGIA NAȚIONALĂ DE GESTIONARE A DEȘEURILOR A REPUBLICII MOLDOVA (2013-2027): Elaborarea Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor (SNGD) are ca scop crearea cadrului necesar pentru dezvoltarea și implementarea într-un sistem integrat și eficient din punct de vedere social, economic și de mediu.
- HOTARAREA DE GUVERN nr. 562 de validare a Planului de Gestionare al Riscului de Inundații din 31-07-2020. Planul de Gestionare a Riscurilor de Inundații este un document de politică la nivel național care acoperă bazinele Nistrului, Prutului și Mării Negre. Ruperea barajelor este o cauză potențială gravă a inundațiilor, în cazul în care există riscul de "rupere în cascadă".

1.2. ANGAJAMENTE INTERNAȚIONALE

Strategia de RRD contribuie, de asemenea, la angajamentele internaționale asumate de Guvernul Republicii Moldova.

Uniunea Europeană: Acordul de Asociere RM-UE prevede că părțile semnatare "vor avea ca obiectiv conservarea, protecția, îmbunătățirea și reabilitarea calității mediului, protejarea sănătății umane, utilizarea durabilă a resurselor naturale și promovarea măsurilor la nivel internațional pentru a face față problemelor regionale sau globale de mediu". Articolul 87 discută cooperarea în sectoarele-cheie de mediu și de protecție civilă, în special în ceea ce privește inundațiile și seceta. Republica Moldova a primit și primește în continuare asistență tehnică substanțială din partea UE și bilaterală pentru a se asigura că își îndeplinește obligațiile prevăzute în Acordul de Asociere⁷. Acordul de Asociere stabilește o foaie de parcurs riguroasă care prevede:

- Realizarea unei evaluări preliminare a inundațiilor până în 2018;
- Pregătirea hărților de hazard la inundații și a hărților de risc la inundații până în 2021;
- Stabilirea unor planuri de gestionare a riscurilor de inundații până în 2022.

Țara a depus eforturi semnificative pentru a spori cooperarea regională, asociate cu activitățile regionale de atenuare a efectelor dezastrelor din cadrul programului PPRD East (Prevenirea, pregătirea și răspunsul la dezastrele naturale și provocate de om în țările Parteneriatului Estic) al Uniunii Europene (UE) și al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO).

Obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD): Moldova s-a angajat să implementeze Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă în 2015 și a fost printre primele țări care au naționalizat ODD-urile și au dezvoltat indicatori naționalizați pentru ODD, în 2016.⁸ Acordul de Asociere UE-Moldova solicită, de asemenea, angajamentul față de ODD și a condus la elaborarea Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”. În 2016, la scurt timp după adoptarea Agendei 2030, a fost înființat Consiliul Național de Coordonare pentru Dezvoltare Durabilă pentru a crea cadrul instituțional adecvat și pentru a asigura un proces participativ și transparent pentru adaptarea ODD și implementarea acestora la nivel național. Acesta este condus de Prim-ministrul Republicii Moldova.

⁷ Acordul de Asociere RM-UE/Planul Național de Implementare a Acordului de Asociere UE-Moldova, 2014.

⁸ Cadrul de Cooperare pentru Dezvoltare Durabilă al Organizației Națiunilor Unite, Republica Moldova 2023-2027, sursa: https://moldova.un.org/sites/default/files/2023-02/UNSDCF%20Report%20RO%20WEB_final.pdf

Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre: În 2015, Republica Moldova a semnat Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre 2015-2030. Republica Moldova este prima țară care a fost supusă unei evaluări independente a mai multor părți interesate, coordonată de Biroul ONU pentru Reducerea Riscului Dezastrelor (UNDRR), pentru a se asigura că strategiile naționale de reducere a riscului de dezastre sunt incluzive, temeinice și în conformitate cu recomandările prezentate în Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre (CSRRD).

Republica Moldova aderă la mecanismul de protecție civilă al UE la 1 ianuarie 2024 în calitate de stat participant. Mecanismul de protecție civilă al UE este o inițiativă europeană de solidaritate care are ca scop sprijinirea țărilor în situații de criză și dezastre. Prin intermediul acestui mecanism, Uniunea Europeană oferă un cadru de coordonare și cooperare pentru acordarea de asistență în cazul urgențelor naturale, provocate de om și de sănătate, prin îmbunătățirea capacității de prevenire, pregătire și răspuns a statelor membre ale UE și a altor țări participante.

1.3. RELEVANȚA ÎN CONFORMITATE CU STRATEGIA NAȚIONALĂ DE DEZVOLTARE

Strategia Națională de Dezvoltare (SND) "Moldova Europeană 2030"⁹ este un document național de viziune strategică pe termen lung, care indică direcțiile de dezvoltare a țării și a societății și care adaptează prioritățile, obiectivele, indicatorii și țintele angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova în context național, în special Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, și angajamentele ce decurg din statutul de țară candidată la aderarea la Uniunea Europeană, inclusiv Agenda pentru Dezvoltare Durabilă 2030.

În SND, Guvernul a stabilit prioritățile naționale, iar structura și elementele acesteia constituie baza pentru elaborarea cadrului național de planificare strategică, evidențiind viziunea, prioritățile, obiectivele și direcțiile de intervenție relevante pe termen lung. În contextul de dezvoltare a Republicii Moldova, cele mai importante dimensiuni ale calității vieții sunt: venitul, condițiile de trai, educația, cultura, sănătatea, solidaritatea socială, respectul pentru drepturile omului, încrederea în guvernare, încrederea în justiție, securitatea umană și calitatea mediului care trebuie implementate la nivel local.

⁹ Strategia de dezvoltare Nationala 2030, sursa: <https://gov.md/ro/moldova2030>

Cu toate acestea, dezastrelor exercită o influență profundă asupra traiectoriilor de dezvoltare, destrămând deseori progresele realizate cu greu de-a lungul anilor. Impactul se extinde dincolo de pierderile imediate de vieți omenești și de bunuri, pentru a cuprinde regresele socio-economice pe termen lung. Distrugerea infrastructurii, perturbarea mijloacelor de subsistență și compromiterea sistemelor de sănătate și de educație împiedică eforturile de dezvoltare, în special în regiunile vulnerabile. Recesiunile economice care rezultă în urma dezastrelor afectează resursele alocate pentru dezvoltare, exacerbând sărăcia și inegalitatea. În plus, dezastrelor recurente generează un ciclu de dependență de ajutorul umanitar, deturnând atenția și resursele de la inițiativele de dezvoltare durabilă. În consecință, rezistența comunităților și a națiunilor de a rezista la șocuri viitoare se diminuează, perpetuând un ciclu de subdezvoltare. Abordarea acestor provocări necesită abordări holistice care să integreze reducerea riscului de dezastre în planificarea dezvoltării, promovând capacitățile de adaptare și consolidând rezistența pentru a atenua impactul durabil al dezastrelor asupra eforturilor de dezvoltare.

Pentru a se asigura că dezvoltarea continuă pe calea propusă de SND, este important ca Guvernul Republicii Moldova și inclusiv raionul Anenii Noi, fiind parte integrantă a țării, să se concentreze și să se orienteze spre reducerea riscului de dezastre. Acest lucru va asigura două beneficii: a) fondurile utilizate pentru răspuns și recuperare pot fi puse la dispoziție pentru dezvoltare și b) dezvoltarea este durabilă și nu distrusă, deoarece dezastrelor provoacă regrese semnificative în urmărirea dezvoltării durabile, erodând câștigurile obținute în conservarea mediului, echitatea socială și stabilitatea economică.

1.4. PLANUL DE DEZVOLTARE SOCIO-ECONOMICĂ A RAIONULUI ANENII NOI 2020-2030

Planul de dezvoltare socio-economică a raionului Anenii Noi pentru anii 2020-2023¹⁰, reprezintă un document de planificare strategică integrată la nivel raional, un instrument esențial pentru factorii de decizie, pentru părțile interesate și cetățeni, care conduce la soluții mai bune pentru creșterea calității vieții prin asigurarea unui mediu sănătos pentru dezvoltarea durabilă pe termen mediu și lung a comunității și indirect la reducerea riscurilor de dezastre.

Prin Planul de Dezvoltare a raionului Anenii Noi, dezvoltarea raionului va fi urmărită într-un mod controlat, abordând cele trei dimensiuni ale conceptului de dezvoltare durabilă, specificate în obiectivul planului de dezvoltare locală durabilă¹¹:

¹⁰ Consiliul Raional Anenii Noi ” Planul de dezvoltare socio-economică a raionului Anenii Noi (2020-2023)”
Sursa: <https://anenii-noi.md/planul-de-dezvoltare-socio-economica-a-raionului/>

¹¹ Consiliul Raional Anenii Noi ” Planul de dezvoltare socio-economică a raionului Anenii Noi (2020-2023)”
Sursa: <https://anenii-noi.md/planul-de-dezvoltare-socio-economica-a-raionului/>

- Dimensiunea ecologică;
- Dimensiunea economică;
- Dimensiunea socială.

Obiectivul este îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural, pe baza studiilor și cercetărilor, precum și a documentației de natură demografică, economică, statistică și de protecție a mediului. Au fost analizate opt domenii de acțiune strategică, acestea fiind interconectate și sprijinindu-se reciproc și contribuind, de asemenea, în mod direct sau indirect, la agenda RRD:

- 1) Dezvoltarea economică și competitivitatea mediului de afaceri;
- 2) Dezvoltarea infrastructurii;
- 3) Calitatea mediului și gestionarea surselor de poluare;
- 4) Cultură și turism;
- 5) Protecția sănătății;
- 6) Educație
- 7) Tineret și sport;
- 8) Asistență socială.

Această strategie se va concentra pe integrarea reducerii riscului de dezastre prin intermediul acestor opt domenii de acțiune strategică pentru a se asigura că riscurile de dezastre identificate în strategie pot fi atenuate.

1.5. PERIOADA DE IMPLEMENTARE

În conformitate cu calendarul Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2030” aprobată prin Legea nr.315/2022, această strategie își propune să fie implementată în perioada 2024-2030.

1.6. PĂRȚILE IMPLICATE ÎN ELABORAREA STRATEGIEI

- Consiliul Raional Anenii Noi;
- Autoritățile Publice locale (primării);
- Organizațiile ale societății civile;
- Reprezentanți ai GAL-urilor.

2. ANALIZA SITUAȚIEI

2.1. DESCRIEREA PROBLEMELOR ȘI A CAUZELOR ACESTORA

Raionul Anenii Noi este situat în regiunea Câmpiei Moldovei de Sud, relieful reprezintă o câmpie colinară, intersectată de multiple văi serpentine. Raionul este situat în partea de est a țării, în bazinul râului Nistru. Partea de nord a raionului Anenii Noi se învecinează cu raionul Criuleni, partea de vest cu municipiul Chișinău și raionul Ialoveni, partea de sud cu raionul Căușeni, iar partea de est cu Transnistria. Cea mai mare parte a populației raionului se află în mediul rural. În valea Bîcului se află orașul Anenii Noi, precum și un număr mare de localități. Procesele de eroziune și alunecările de teren au condiționat formarea dealurilor, care prezintă amfiteatre în spațiul în care se află o bună parte din localitățile rurale. Estul raionului este situat în lunca Nistrului și are relieful unei câmpii fluviale ușor fragmentate. *Suprafața raionului este de 89,2 mii ha, inclusiv 52,2 mii ha de terenuri agricole. Pe teritoriu se află 60 de bălți, cel mai mare fiind în satul Gura Bîcului cu o suprafață de 364 ha. Cele mai importante dintre ele sunt în Nistru cu o lungime de 68 km în raion și Bîc – 42 km în raion. În raion există 57 de obiecte acvatice artificiale cu o suprafață totală de circa 1000 de hectare.*¹²

Acoperirea solului include aproximativ 310 varietăți de soluri. Cionoziomurile constituie majoritatea absolută a acestora (86%), aproximativ 9% sunt reprezentate de soluri aluviale. Terenurile arabile ocupă 55% din suprafața totală a raionului, plantele perene (10,4%), pășunile (8,8%), vegetația forestieră (13,7%), alte terenuri neproductive (12,1%)¹³.

Resursele naturale sunt reprezentate de materialele de construcție: calcar, argilă și nisip. Datorită poziției sale geografice, raionul Anenii-Noi este inclus în zonele cu potențial de exploatare a resurselor subterane și a energiei alternative, cum ar fi biomasa¹⁴.

Date regionale			
	Urban	Rural	Total
Informații generale			
Suprafața [km ²]			892
Populația [pers] (date BNS)	9113	51245	60358
Număr de comune/localități	1	25/44	26/45

(Tabelul 1: Datele regionale ale raionului Anenii în luna noiembrie 2019¹⁵)

¹² Consiliul Raional Anenii Noi ” Planul de dezvoltare socio-economică a raionului”, sursa: <https://anenii-noi.md/planul-de-dezvoltare-socio-economic-a-raionului/>

¹³ Consiliul Raional Anenii Noi ” Planul de dezvoltare socio-economică a raionului”, sursa: <https://anenii-noi.md/planul-de-dezvoltare-socio-economic-a-raionului/>

¹⁴ Consiliul Raional Anenii Noi ” Planul de dezvoltare socio-economică a raionului”, sursa: <https://anenii-noi.md/planul-de-dezvoltare-socio-economic-a-raionului/>

¹⁵ Numărul populației cu reședință obișnuită, pe sexe, la nivel de unitate administrativ teritorială de nivelul întâi (sat/comună, oraș/municipiu), la începutul anului 2023, sursa: Biroul Național de Statistică.

2.1.1. DIFICULTĂȚILE LEGISLATIVE

Conform legii, activitățile de intervenție în caz de dezastru se desfășoară în Anenii Noi sunt efectuate de Secția pentru Situații Excepționale (SES) Anenii Noi, situată în Municipiul Anenii Noi. Se coordonează direct cu linia de urgență 112 și cu toate celelalte agenții de răspuns. Cu toate acestea, alte faze sau activități ale ciclului DRM, cum ar fi atenuarea și recuperarea, care sunt transversale, nu intră în domeniul niciunui birou specific și, prin urmare, nu sunt concentrate asupra acestora. Chiar dacă este responsabilitatea APL să asigure funcționarea și dezvoltarea regulată a Funcțiilor de stat și nu există o direcție pentru acțiunile de atenuare și de reducere a riscurilor. De asemenea, planurile de urgență se concentrează doar pe activitățile de răspuns și acțiunile asociate.

Reducerea Riscurilor. Principiile cheie ale reducerii riscurilor includ atât măsuri nestructurale (cele care nu implică infrastructura fizică), cât și măsuri structurale (cele legate de infrastructură și de consolidarea fizică) care se concentrează pe prevenirea noilor riscuri sau pe reducerea riscurilor existente. Reducerea riscurilor ar trebui să ia în considerare bunurile și infrastructura publică, bunurile rezidențiale, comerciale și industriale private, dotările clădirilor și mediul urban și rural. Cu toate acestea, legislația (Legea 271/1994 cu privire la protecția civilă) și politicile se concentrează în primul rând pe răspuns, cu un accent foarte limitat pe activități precum elaborarea de planuri generale, modernizarea clădirilor, evaluări de siguranță, repararea digurilor, culturi rezistente la schimbările climatice, mecanismul de gestionare a deșeurilor este depășit și îmbunătățirea infrastructurii rutiere.

Identificarea Riscurilor. Anenii Noi nu dispune de o strategie coerentă de gestionare a riscurilor de dezastru pentru a identifica pericolele, pentru a efectua evaluări ale riscurilor, pentru a prioritiza eforturile de reducere a riscurilor și pentru a integra informațiile privind riscurile în programele sale de dezvoltare naționale, sectoriale și regionale. Nu există o politică națională sub umbrela căreia Consiliul Raional Anenii Noi să poată întreprinde în mod activ acțiuni de RRD. Există hărți pentru pericolele naturale, dar lipsesc evaluările de risc care să includă analize ale expunerii și vulnerabilității și care trebuie avute în vedere pentru fiecare localitate.

Răspunsuri și Pregătire în Situații de Urgență. O pregătire adecvată este esențială, deoarece riscul nu poate fi niciodată complet eliminat sau redus. Pregătirea prin intermediul sistemelor de avertizare timpurie salvează vieți și protejează mijloacele de subsistență, fiind una dintre cele mai eficiente modalități de a reduce impactul dezastrului. Pentru a fi eficientă, avertizarea timpurie trebuie să conducă la acțiune. Activitățile de pregătire ar trebui să includă consolidarea capacităților organizațiilor locale de a planifica și de a răspunde la efectele dezastrului. S-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește pregătirea și răspunsul. IGSU

supraveghează prevenirea dezastrelor, răspunsul, ajutorul și recuperarea. Acesta este autoritatea responsabilă pentru alertarea populației în cazul pericolelor, în timp ce Serviciul Hidrometeorologic de Stat (SHS) furnizează prognoze meteorologice și hidrologice operaționale tuturor autorităților relevante și publicului. Începând cu 29 martie 2018, numărul unic de urgență 112 este operațional pentru toate serviciile. Informațiile privind riscurile furnizate către IGSU sunt transmise primarilor care au creat în mod informal grupuri WhatsApp în localitatea lor. Acesta este singurul mecanism disponibil în acest moment pentru a împărtăși informații de risc sau o alertă timpurie către populația locală.

Redresare Rezilientă. Eforturile de redresare oferă o fereastră de oportunitate pentru reducerea riscurilor, deoarece acestea au loc atunci când oamenii sunt conștienți de riscuri, politicienii sunt motivați și, adesea, sunt disponibile fonduri. Pregătirea pentru dezastre face posibilă integrarea RRD în procesul de redresare - și numai o redresare bine executată garantează o redresare rezilientă. Stabilirea acordurilor instituționale, a politicilor și a surselor de finanțare pentru redresare înainte de un dezastru permite guvernelor să evite presiunile politice și confuzia rolurilor de după dezastru, care produc atât de des o redresare ineficientă. Cu toate acestea, asumarea unui angajament de instituționalizare nu este ușoară. Alocarea resurselor necesare pentru a instituționaliza pregătirea pentru dezastre necesită sprijin financiar și voință politică. Anenii Noi nu are o abordare sistematică pentru colectarea cuprinzătoare și eficientă a datelor privind amploarea și intensitatea pericolelor după un eveniment. De asemenea, nu colectează în mod sistematic informații privind sectoarele afectate, daunele directe și pierderile indirecte sau cerințele pentru recuperare și reconstrucție. Mai exact, nu există o metodologie unificată pentru colectarea, calcularea și înregistrarea pagubelor sau a pierderilor economice asociate, directe și indirecte. Cadrul juridic și de reglementare existent nu oferă o diviziune clară a rolurilor și responsabilităților și, prin urmare, lipsesc așteptările clare între părțile interesate, inclusiv autoritățile locale și reprezentanții ministerelor relevante la nivel local.

2.1.2. PROBLEME INSTITUȚIONALE

Agricultura este cea mai importantă activitate economică a raionului. Contribuția sectorului agroindustrial în Produsul Intern Brut (PIB) pe raion este de 60%. Este un sector cu mare potențial economic cu rezerve și posibilități largi determinate de calitatea solului, infrastructura, tehnologiile moderne. Diversitatea și potențialul productiv oferă posibilitatea dezvoltării tuturor ramurilor tradiționale ale agriculturii. În prezent, aproximativ 60% din mașinile și utilajele agricole sunt folosite și sunt învechite din punct de vedere tehnologic. Principalele activități agricole sunt concentrate pe cultivarea cerealelor, legumelor, fructelor,

viței de vie și culturi furajere, bovine, porcine și păsări. Dintre culturile perene se plantează 2560 ha livezi, 1203 ha viță-de-vie, din care soiuri tehnice de struguri -1058 ha. Suprafața terenurilor irigate este de cca. 2220 ha², inclusiv sistemul de irigații Puhăceni cu 920 ha, Roșcani cu 700 ha și Gura Bîcului cu 600 ha.¹⁶

Creșterea animalelor și activitățile conexe predomină în structura de producție a sectorului agroindustrial din raion. În raionul Anenii Noi funcționează 16 întreprinderi de producție de carne, cea mai mare fiind SRL „Floreni” (păsări) cu filiale și SRL „Purcelul de Aur” (Roșcani) carne de porc. În anul 2019, în raion au fost produse 42,0 mii tone de carne, ceea ce reprezintă aproximativ 50% din carnea produsă în republică. Acest lucru a creat un nivel ridicat de deșeuri, ducând la crize de sănătate și degradarea mediului.

Raionul Anenii are un singur depozit aprobat, în timp ce toate celelalte zone dispun de mecanisme informale. În Anenii Noi, municipiul Țințăreni își asigură suprafața pentru depozitul primar de gunoi pentru raion și zonele învecinate, găzduind peste 22 de milioane de metri cubi de deșeuri solide, cu aproape jumătate din capacitatea sa fiind deja utilizată.

2.1.3. PROBLEME EXTERNE

Schimbările climatice au un impact puternic asupra disponibilității resurselor și a activităților economice. În ultimul deceniu, Anenii Noi s-a confruntat cu o serie de evenimente extreme, cum ar fi secete și inundații majore, alături de efectele incrementale cauzate de creșterea temperaturilor medii și de distribuția neuniformă a precipitațiilor pe parcursul anului, care au avut consecințe negative asupra economiei țării, bunăstării și sănătății populației. Secetele severe se repetă cu o frecvență din ce în ce mai mare, provocând pierderi economice semnificative. Intensitatea tot mai mare a evenimentelor extreme a dus, de asemenea, la o creștere a frecvenței situațiilor de risc ridicat. În acest context, este imperativ să se promoveze măsuri de adaptare la schimbările climatice și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, așa cum se menționează în raportul Guvernului privind contribuția determinată la nivel național la UNFCCC¹⁷. Chiar dacă nu contribuie foarte mult la degradarea mediului, toate industriile din raion sunt afectate de aceasta.

Moldova a instituit un cadru de adaptare la schimbările climatice, dar lacunele și provocările în implementarea acestuia rămân. Costurile totale pentru punerea în aplicare a strategiei de adaptare la schimbările climatice și a planurilor de acțiune au fost estimate la

¹⁶ Conciliul Raional Anenii Noi ” Planul de dezvoltare socio-economică a raionului”, sursa: <https://anenii-noi.md/planul-de-dezvoltare-socio-economica-a-raionului/>

¹⁷ Contribuția stabilită la nivel național actualizată a Republicii Moldova-NDC, sursa: https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2022-06/MD_Updated_NDC_final_version_EN.pdf

aproximativ 155 de milioane de dolari SUA¹⁸. În acest cadru există provocări importante în ceea ce privește punerea în aplicare și integrarea sectorială. Prima iterație a Planului Național de Adaptare (PNA1) a țării a vizat includerea nevoilor de adaptare la schimbările climatice în procesele de bugetare națională, dar acest lucru nu s-a îndeplinit. În cele din urmă, procesul PNA a lăsat pe dinafară sectoare importante cu implicații pentru prevenirea dezastrelor și reducerea și gestionarea riscurilor, cum ar fi planificarea și construcțiile urbane și regionale. Prin urmare, procesul PNA nu servește în prezent ca bază solidă pentru un cadru MRD cuprinzător în Anenii Noi. Această schimbare se reflectă, de asemenea, în natura și frecvența dezastrelor pentru care populația locală nu dispune de cunoștințe indigene corespunzătoare, iar agențiile de răspuns nu au pregătire și resurse.

Schimbarea este evidentă conform tabelului tendinței istorice a dezastrelor:

Urgențe cauzate de factori climatici	Ani / Număr de urgențe												Total
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Ploaie torențială cu grindină	25	51	71	62	28	40	2.3	33	31	18	22	6	410
Ploi abundente cu vânt puternic	22	15	19	13	5	8	14	6	8	9	14	3	136
Inundații							1	3	4	2			10
Secetă		1			1				4	1		2	9
Înghețuri, polei		1		1	=		2.3	1	2	12	3	6	49
Furtuni, zăpezi, viscole		1	2	3	15	5	1	3	9		1		40
Total	447	669	992	779	449	553	61	444	557	444	442	117	654

(Tendința istorică a dezastrelor¹⁹)

Odată cu conflictul militar al Ucrainei de către Federația Rusă din 24 februarie 2022, a devenit clar că securitatea militară trebuie să rămână o prioritate strategică pentru Republica Moldova în general și Anenii Noi în mod specific, din cauza apropierii de acțiunile militare, dar și din cauza conflictului transnistrean, care este percepută ca o sursă de instabilitate pentru

¹⁸ Întărirea managementului riscului de dezastre și a rezistenței la climă în Moldova - Confruntarea cu problemele actuale și provocările viitoare. Banca Mondială și GFDRR 2020, sursa: [Banca Mondială în Moldova \(worldbank.org\)](https://www.worldbank.org)

¹⁹ Baza de date a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, sursa: <https://www.dse.md/ro>

regiune. La nivel macro, războiul a provocat o recesiune semnificativă în 2022, cu o scădere de 5,9 la sută a PIB-ului, alături de o creștere a inflației totale (atingând un vârf de 34,6 la sută, afectând negativ populația deja săracă a raionului. Principalele canale prin efectele războiului au fost resimțite au inclus pierderea piețelor de export, perturbări în sectorul energetic și întreruperi în aprovizionarea cu alimente și îngreșăminte. În plus, mai multe bucăți de rachete de timp și alte piese de muniție au fost găsite în zonele limitrofe și reflux și presiune de aflux de refugiați din februarie 2022 deturnând resurse (timp, bani, resurse umane administrative și infrastructură) ale APL-urilor locale.

2.1.4. PROBLEME SOCIALE ȘI CELE DE MEDIU

Veniturile se află la baza piramidei nevoilor umane, deoarece permit achiziționarea de bunuri și servicii pentru un trai decent și acumularea de economii. Performanța creșterii economice a Moldovei a fost slabă, rata medie anuală de creștere a PIB (2015-2021) a fost de aproximativ 3,1 %. Exprimat în prețuri constante, PIB-ul pe cap de locuitor a crescut de la 2457 dolari SUA în 2015 la aproximativ 4921 dolari SUA în 2021. Structura ocupării forței de muncă relevă că, în cea mai mare parte, lucrătorii sunt concentrați în agricultură (21,5% din totalul locurilor de muncă), precum și ca și în administrația publică, învățământ și asistență socială (22,9%) . Deoarece datele teritoriale nu sunt disponibile, datele naționale sunt extrapolate pentru o analiză a situației Anenii Noi.

- Conform Anchetei Bugetelor Gospodăriilor 2020, 98,5% din populația urbană și 72,8% din populația rurală are acces la apeducte.²⁰
- Aproximativ 81,3 % din gospodăriile din mediul urban au acces la surse moderne de încălzire (încălzire la cartier sau instalații individuale de încălzire), iar 88,7 % din populația rurală se încălzește cu sobe, șeminee și alte instalații de încălzire.
- Gazele naturale din rețea sunt livrate la 84,9 % din gospodăriile din mediul urban, iar în mediul rural accesul la rețea acoperă doar 39,6 % din gospodării.
- Aproximativ 87 % din gospodăriile urbane au băi interioare, iar în gospodăriile rurale – doar 35 %. Puține gospodării au acces la canalizare publică.
- Evaluare recentă a stării drumurilor publice naționale relevă o înrăutățire a situației.
²¹Ponderea drumurilor publice cotate drept „excelent” și „bune” a scăzut de la 36,8 % în 2015 la 30 % în 2020, în timp ce ponderea drumurilor „rele” și „foarte proaste” a crescut, de la 25,4 % la 46,8 % din total.

²⁰ Biroul de Statistici Moldova ” ASPECTE PRIVIND NIVELUL DE TRAI AL POPULAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA ÎN 2020”, sursa: https://statistica.gov.md/public/files/publicatii_electronice/aspecte_nivelul_trai/Aspecte_nivelul_trai_2020.pdf

²¹ Fondul Monetar Internațional, pag. 15, capitolul 2.4 „Strategia de reducere a sărăciei și de creștere”

2.1.5. CONSTRÂNGERI FINANCIARE

În urma unui dezastru, costurile financiare ale intervenției, recuperării și reconstrucției reprezintă o povară semnificativă pentru finanțele publice, atât la nivel național, cât și subnațional. În urma dezastrului, se pot realiza atât obligații contingente explicite, cât și implicite ale guvernului. Cadrul legislativ bugetar al Republicii Moldova se bazează pe Legea 181/2014 privind finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale, care determină temeiul juridic general al finanțelor publice.²² Structura bugetului de stat nu permite identificarea cheltuielilor individuale de prevenire, pregătire și intervenție în caz de dezastru și, prin urmare, raionul Anenii Noi nu primește niciun buget specific pentru aceste activități. Singura excepție este reprezentată de finanțarea dedicată protecției civile și de fondurile specifice pentru situații neprevăzute. Aproape toate agențiile implicate în DRM nu dispun de resurse financiare. Fondurile de contingență din Moldova sunt gestionate de Ministerul Finanțelor la nivel de stat și al raionul Anenii Noi, în timp ce APL de la administrația locală gestionează fondul de rezervă local, conform Legii 181/2014 privind finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale.²³ Sunt stabilite două fonduri de urgență pentru uz local:

- (1) Fondul de rezervă, utilizat pentru a finanța necesitățile de recuperare în caz de urgențe sau evenimente neprevăzute pentru care nu există alocări bugetare - În general, aproximativ 70% din Fondul de rezervă este destinat compensării pierderilor cauzate de riscurile naturale, iar APL pot solicita asistență din acest fond.
- (2) Fondul de intervenție, colectat de către APL în proporție de 2% din veniturile locale, este utilizat pentru a finanța eforturile de răspuns în caz de dezastru naturale, epidemii și urgențe biologice și tehnogene/ provocate de om.

Sistemul actual nu oferă un flux de finanțare pentru activități dedicate de atenuare și nu oferă un cadru pentru prioritizarea acestora.

2.2. CONSECINȚELE NEIMPLEMENTĂRII ȘI IMPACTUL ACESTEIA ASUPRA GRUPURILOR VULNERABILE

În Anenii Noi, situația actuală a reducerii riscului de dezastru (RRD) este marcată de o combinație de eforturi, dar și de deficiențe notabile. Multe dintre inițiativele de la nivel național trebuie să fie operaționalizate la nivel local. Deși există unele inițiative, cum ar fi

²² LEGEA Nr.397 din 16-10-2003 privind finanțele publice locale

²³ LEGEA Nr.181 din 25-07-2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale Publicata: 08-08-2014 în Monitorul Oficial Nr.223-230 art. 519: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=126152&lang=ro

sistemele de avertizare timpurie și programele de pregătire a răspunsului, aceste eforturi sunt adesea lipsite de resurse, coordonare și acoperire adecvate și, în unele cazuri, informale. Există o lacună în ceea ce privește evaluările cuprinzătoare ale riscurilor și încorporarea considerentelor legate de schimbările climatice în strategiile de RRD. În plus, rezistența infrastructurii este limitată, în special în zonele rurale, ceea ce face ca comunitățile să fie vulnerabile la impactul pericolelor naturale, cum ar fi inundațiile și seceta. Investițiile insuficiente în infrastructura de RRD, în formare și în campaniile de sensibilizare a publicului exacerbează vulnerabilitatea regiunii la dezastre. În lipsa soluționării acestor deficiențe, Anenii Noi rămâne expusă riscului unor consecințe umanitare, economice și de mediu semnificative în urma unor dezastre viitoare. Datele empirice arată o schimbare a tendințelor în materie de dezastre care trebuie să se reflecte în planificare și bugetare. Cu toate acestea, neintervenția în abordarea Reducerii Riscurilor de Dezastre (RRD) și a schimbărilor climatice în Moldova ar putea duce la mai multe consecințe și riscuri semnificative:

1. **Creșterea sărăciei.** Rata absolută a sărăciei în perioada 2014-2020 a fost ridicată la aproximativ 25 % (cu o sărăcie absolută în zonele rurale de trei ori mai mare decât în zonele urbane și cu rate de sărăcie mai mari în sudul țării în comparație cu media națională. În zonele rurale, riscul de sărăcie extremă este de 4 ori mai mare decât în zonele urbane. În același timp, există riscuri majore de sărăcie pentru persoanele în vârstă care trăiesc singure (conform datelor din 2013, există 13,8 persoane în vârstă de 60 de ani și peste la 100 de locuitori pentru Anenii Noi²⁴ . Dezastrele viitoare ar împinge și mai multe persoane în sărăcie, deoarece ar afecta negativ agricultura, creșterea animalelor și producția viticolă.
2. **Creșterea vulnerabilității la fenomenele meteorologice extreme.** Anenii Noi s-ar putea confrunța cu fenomene meteorologice extreme mai frecvente și mai severe, cum ar fi inundații, furtuni și secete, care ar putea crea dezastre cu pericole multiple, de exemplu secete care ar duce la incendii, poluare atmosferică și pierderea de suprafețe forestiere. În lipsa unei intervenții, comunitățile ar putea suferi pierderi de vieți omenești, deteriorarea infrastructurii și întreruperea serviciilor esențiale.
3. **Impactul asupra agriculturii și securității alimentare.** Sectorul agricol din Anenii Noi ar putea fi afectat în mod negativ de schimbările climatice, ceea ce ar putea duce la reducerea randamentelor culturilor, la pierderi de animale și la compromiterea securității alimentare. Acest lucru ar putea exacerba sărăcia și malnutriția în regiune.

²⁴ Anenii Noi - Coeficient de îmbătrânire a populației, sursa: <https://knoema.com/atlas/Republic-of-Moldova/Anenii-Noi/Coefficient-Aging-Population>

De asemenea, ar putea afecta industria vinicolă, care contribuie în mare măsură la mijloacele de subzistență și la exporturi.

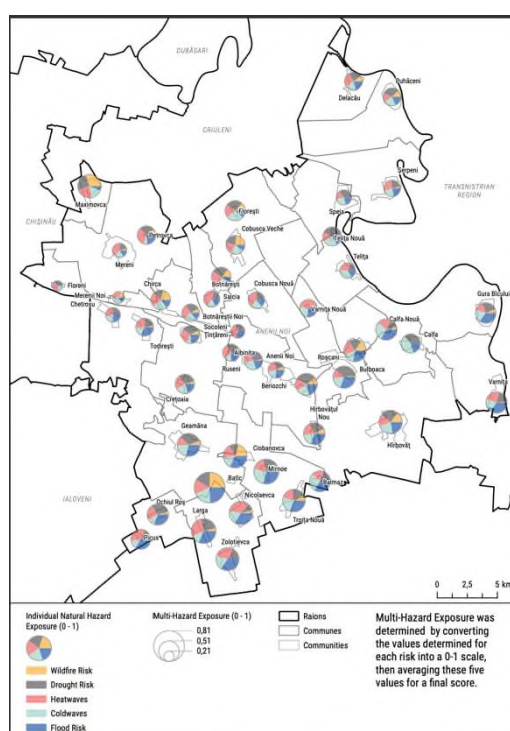
4. **Probleme legate de lipsa apei și de calitatea acesteia.** Schimbările climatice pot perturba disponibilitatea și calitatea apei în Anenii Noi, afectând atât agricultura, cât și utilizarea casnică. Neintervenția ar putea duce la deficitul de apă, la contaminare și la creșterea concurenței pentru resursele limitate de apă.
5. **Riscuri pentru sănătate.** Schimbările climatice pot exacerba problemele de sănătate din Anenii Noi, inclusiv bolile legate de căldură, bolile transmise prin vectori și afecțiunile respiratorii cauzate de poluarea aerului. Neintervenția poate duce la creșterea costurilor de asistență medicală și la reducerea productivității din cauza bolilor.
6. **Impactul economic.** Economia din Anenii Noi ar putea suferi din cauza efectelor negative ale schimbărilor climatice și ale dezastrelor, inclusiv daune aduse infrastructurii, pierderea mijloacelor de trai și scăderea productivității agricole. Acest lucru ar putea duce la creșterea sărăciei și a șomajului în regiune. Statisticile privind incendiile, precum și pierderile de bunuri și victimele asociate, arată o vulnerabilitate persistentă a populației. Astfel, seceta din 2020 a provocat pagube materiale directe estimate la aproximativ 5,9 miliarde de lei, iar înghețurile din primăvara aceluiași an - aproximativ 248 de milioane de lei²⁵, pagubele cumulate ridicându-se la 3,1% din PIB.
7. **Degradarea mediului.** Neintervenția poate contribui la degradarea mediului în Anenii Noi, inclusiv la defrișări, eroziunea solului și pierderea biodiversității. Acest lucru ar putea exacerba și mai mult efectele schimbărilor climatice și ar putea compromite serviciile ecosistemice.
8. **Tulburări sociale și strămutări.** Dezastrele și impactul schimbărilor climatice pot duce la tulburări sociale, la strămutarea populației și la migrație în Anenii Noi. Acest lucru ar putea afecta coeziunea socială, ar putea crește sărăcia și ar putea duce la conflicte pentru resurse.
9. **Pierderea patrimoniului cultural.** Anenii Noi s-ar putea confrunța cu pierderea siturilor de patrimoniu cultural și a tradițiilor din cauza impactului schimbărilor climatice și al dezastrelor. Acest lucru ar putea avea efecte sociale și psihologice profunde asupra comunităților locale și ar putea avea efecte negative asupra industriei turismului pe care guvernul urmărește să o extindă.

²⁵ Republica Moldova: Strategia de Reducere a Sărăciei și Strategia de Creștere- FMI-
<https://old.mf.gov.md/common/programstrategy/0000065.pdf>

Toate provocările care contribuie la reducerea riscurilor indică spre un sistem care utilizează abordarea întregului guvern, asigurând în același timp că nimeni nu este lăsat în urmă. Importanța unui astfel de sistem derivă din necesitatea de a asigura un proces decizional incluziv, participativ și reprezentativ și din necesitatea de a oferi servicii publice de calitate și accesibile tuturor oamenilor. Conform cercetărilor, cetățenii au cel mai ridicat nivel de încredere în administrația locală - în medie 55 % de la ultimele alegeri locale din noiembrie 2018. Prin urmare, implicarea și responsabilizarea acestora este esențială pentru succesul acestei strategii²⁶.

Gradul general de sărăcie este relativ scăzut, cu puțin sub 4%, ceea ce indică o vulnerabilitate continuă mai degrabă decât o sărăcie cronică. Cu ajutorul unor programe de sprijin bine direcționate, sărăcia poate fi practic eradicată.

Republica Moldova rămâne una dintre țările europene rămase în urmă în ceea ce privește investițiile publice și private în protecția mediului. Cheltuielile totale pentru protecția mediului abia dacă se ridică la 0,1 % din PIB (media cheltuielilor totale pentru protecția mediului pentru perioada 2016-2020), în comparație cu o medie de 1,9 % în UE. Instrumentele economice de mediu existente (de exemplu, taxele și permisele de mediu) nu sunt în măsură să schimbe situația. Cu toate acestea, există un decalaj uriaș, care oferă un peisaj pentru ca guvernul să își conceapă inițiativele.

2.3. EVALUAREA RISCURILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Până în prezent, Guvernul nu a efectuat o evaluare a riscurilor multiple. Cu toate acestea, evaluările riscurilor disponibile prin diferite surse au fost incluse în strategie.

2.3.1 EVALUAREA RISCURILOR ÎN RAIONUL ANENII NOI

ABRA dezvoltat de consorțiul STRIVE își propune să identifice potențialul de dezastre, populația expusă și vulnerabilitățile acestora la dezastre și să estimeze impactul, astfel încât să poată fi luate măsuri de protecție pentru a reduce daunele și daunele aduse populației

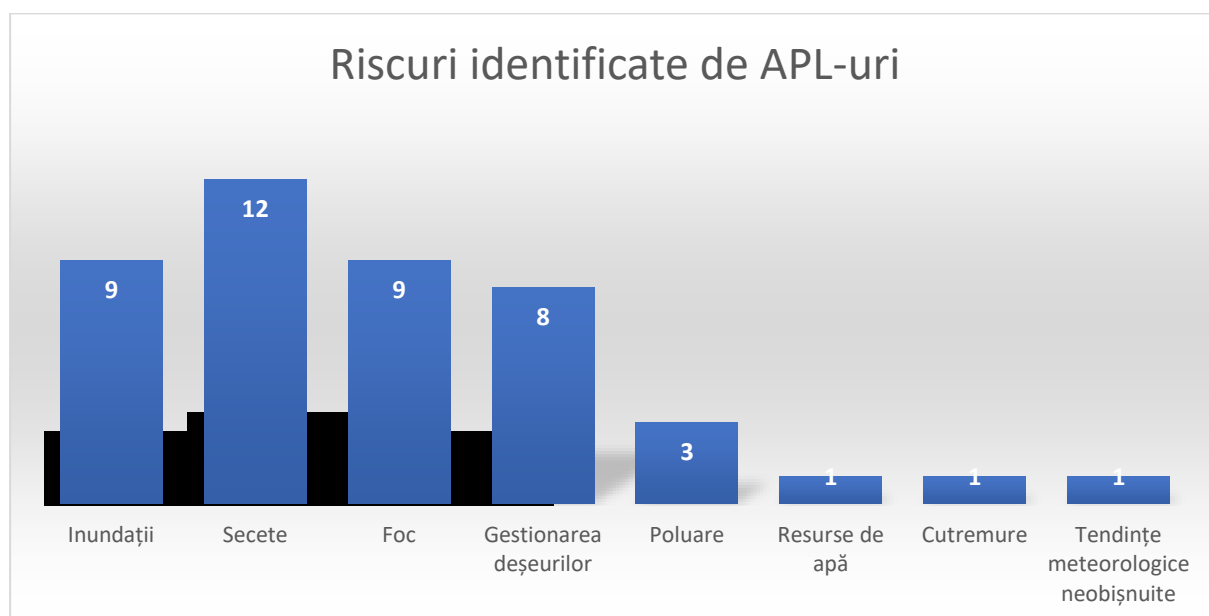
²⁶ Barometrul Opiniei publice, sursa: <http://bop.ipp.md>

și mediului.²⁷ ABRA pentru Raionul Anenii Noi a dezvoltat un profil de risc de dezastre care evaluează indicatorii pentru mai multe pericole, precum și componenta de expunere și vulnerabilitate a acestora pentru comunități. Acesta a fost calculat cu ajutorul unei ecuații de risc, care evaluează mai mulți indicatori pentru pericole, expunere și vulnerabilitate (conform cadrului Facilității Globale pentru Reducerea Dezastrelor și Redresare - FGRRD). În cadrul ABRA au fost evaluate 11 pericole naturale și patru resurse fizice și sociale. Acestea includ:

- a) Incendii sălbatice
- b) Secetă
- c) Temperaturi extreme - Valuri de căldură
- d) Temperaturi extreme - Valuri reci
- e) Tendințe privind schimbările climatice
- f) Despăduriri
- g) Pierderea diversității biologice
- h) Eroziunea solului
- i) Inundații
- j) Poluarea aerului
- k) Pericole minore

2.3.2. RISCURILE IDENTIFICATE DE APL-URI:

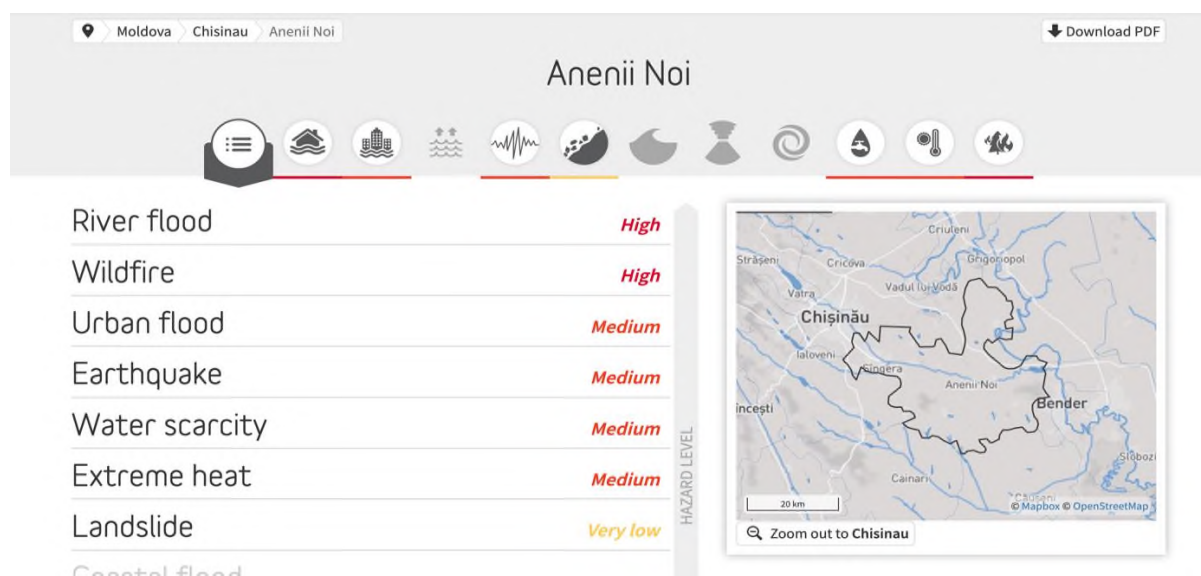
Reprezentanții Consiliului Raional, Biroul IGSU și Autoritățile Publice Locale în deliberările lor prin intermediul Primăriei au identificat și evaluat următoarele pericole ca fiind cele mai critice pentru localitățile lor, pe baza experienței trecute și a situației actuale.

²⁷ IMPACT Moldova "Moldova: Evaluare a riscului pe zonă - Districtul Anenii Noi (septembrie 2023), sursa: <https://reliefweb.int/report/moldova/moldova-area-based-risk-assessment-anenii-noi-raion-september-2023>

2.3.3. RISCURI IDENTIFICATE DE FACILITATEA GLOBALĂ PENTRU REDUCEREA RISCULUI DE DEZASTRE (FGRRD)

Portalul de Cunoștințe despre Schimbările Climatice (PCSC) Beta este un hub central de informații, date și rapoarte despre schimbările climatice din întreaga lume. Site-ul web conține profiluri de țară, ca instrument operațional pentru practicienii din domeniul adaptării, al gestionării riscurilor de dezastre și al dezvoltării, care pot accesa informații de referință în timp util privind adaptarea. Conform hărților de hazard elaborate de aceștia pentru regiunile Anenii Noi, se evidențiază următoarele pericole ca fiind de risc ridicat.

2.4. OPORTUNITĂȚI

Colectarea actualizată a datelor joacă un rol crucial în planificarea reducerii riscului de dezastre (RRD) prin furnizarea de informații exacte și în timp util pentru evaluarea și atenuarea riscurilor. Accesul la cele mai recente date permite autorităților să identifice mai eficient zonele vulnerabile, populațiile și activele. Aceste informații permit dezvoltarea de intervenții direcționate și măsuri de pregătire adaptate profilurilor de risc specifice. În plus, datele actualizate sprijină monitorizarea și evaluarea inițiativelor DRR, facilitând strategiile de management adaptativ bazate pe modelele de risc în evoluție. De asemenea, stabilirea unor sisteme robuste de reducere a riscului de dezastre (RRD) și de avertizare timpurie depinde de oportunitățile critice din diferite domenii. Progresele tehnologice oferă o cale esențială pentru consolidarea acestor sisteme. Prin valorificarea inovațiilor precum imaginile prin satelit, teledetecția și Sistemele de Informații Geografice (SIG), părțile interesate pot îmbunătăți în mod semnificativ acuratețea și actualitatea monitorizării pericolelor, evaluării riscurilor și difuzării avertizărilor timpurii. Mai mult, implicarea comunității apare ca un aspect fundamental în acest demers. Prin inițiative precum educație, campanii de conștientizare și abordări participative, comunitățile pot fi împuternicite să își asume inițiativele RRD, să se

angajeze în activități de consolidare a rezilienței și să adopte în mod eficient mesaje de avertizare timpurie. Prin încurajarea parteneriatelor între agențiile guvernamentale, organizațiile neguvernamentale, mediul academic, entitățile din sectorul privat și comunitățile locale, se poate obține o abordare mai holistică a RRD. Următoarele două oportunități oferă fundația pentru stabilirea unui sistem robust RRD/MRD pentru Anenii Noi:

- Populația are acces la internet în bandă largă prin intermediul rețelelor de comunicații mobile de generația a treia (3G) și a patra (4G), rata de penetrare a acestor servicii constituind 89,8% din populația țării.²⁸
- Comisia teritorială Anenii Noi pentru organizarea și desfășurarea recensământului populației și locuințelor în anul 2024 a adoptat Hotărârea nr.1 Cu privire la pregătirea și desfășurarea recensământului populației și locuințelor în raionul Anenii Noi.
- Strategiile importante aprobate în prezent de guvern oferă puncte de intrare critice pentru ca strategia DRR să fie pusă în aplicare. Acestea includ:
 - Integrarea cu adaptarea la schimbările climatice: Abordarea schimbărilor climatice ca unul dintre factorii care provoacă riscul de dezastre reprezintă o oportunitate de a reduce riscul de dezastru într-o manieră semnificativă și coerentă pe parcursul proceselor interguvernamentale interconectate. Prin urmare, sunt necesare mai multe dialoguri despre acestea. Moldova a instituit un cadru de adaptare la climă, dar există lacune și provocări în implementarea acestuia.
 - Integrarea cu Strategia Națională de Dezvoltare: Două dintre cele mai relevante puncte de intrare în SND sunt:
 - ✓ Obiectivul general 10. Asigurarea unui mediu sănătos și sigur
 - ✓ Acțiunea 2.1. Crearea unui sistem integrat de management al deșeurilor menajere solide: colectare selectivă, reciclare, valorificare economică

²⁸ STRATEGIA NAȚIONALĂ DE DEZVOLTARE "Moldova Europeană 2030"

3. OBIECTIVE

Strategia de Reducere a Riscului de Dezastre pentru Raionul Anenii Noi stabilește obiective generale de dezvoltare care se aliniază la obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD), punând accentul pe integrarea celor mai bune practici bazate pe Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre (CSRRD). Scopul principal este de a spori bunăstarea cetățenilor și de a proteja bunurile și veniturile acestora în cadrul regiunii, promovând în același timp dezvoltarea durabilă. Această strategie este determinată de scopul dublu de a îmbunătăți calitatea vieții pentru populația Republicii Moldova în ansamblu și de a viza în mod specific aspirațiile locuitorilor din Anenii Noi. Prin prioritizarea inițiativelor de RRD, strategia urmărește să atenueze impactul negativ al riscurilor naturale, asigurând astfel rezistența comunităților, promovând stabilitatea economică și protejând mediul înconjurător. Printr-o abordare cuprinzătoare care împletește principiile dezvoltării durabile cu măsuri eficiente de RRD, strategia urmărește reducerea și atenuarea riscurilor atât pentru generațiile prezente, cât și pentru cele viitoare din Anenii Noi.

În stabilirea obiectivelor sale, strategia se inspiră din Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre (CSRRD), aliniindu-și obiectivele la obiectivul general de "prevenire a noilor riscuri de dezastre și de reducere a celor existente prin punerea în aplicare a unor măsuri integrate și incluzive de natură economică, structurală, juridică, socială, sanitară, culturală, educațională, de mediu, tehnologică, politică și instituțională care să prevină și să reducă expunerea la pericole și vulnerabilitatea la dezastre, să sporească gradul de pregătire pentru reacție și recuperare și, astfel, să consolideze rezistența".²⁹

- **Obiectivul 1 - Consolidarea rezilienței comunității:** Strategia are ca scop abilitarea APL și a comunităților locale din Anenii Noi de a se pregăti mai bine pentru dezastre, de a răspunde și de a se reface în urma acestora. Acest lucru implică promovarea inițiativelor de RRD la nivel comunitar, desfășurarea de programe de formare și stabilirea unor mecanisme locale de răspuns în caz de urgență. Prin consolidarea rezilienței comunității, strategia urmărește să reducă vulnerabilitatea rezidenților la impactul pericolelor naturale.
- **Obiectivul 2 - Îmbunătățirea sistemelor de alertă timpurie și a pregătirii:** Un alt obiectiv al strategiei de RRD este îmbunătățirea sistemelor de avertizare timpurie și a măsurilor de pregătire în Anenii Noi. Aceasta include investiții în tehnologie și infrastructură pentru detectarea și comunicarea în timp util a potențialelor pericole, precum și efectuarea de exerciții și exerciții pentru a asigura capacități de răspuns

²⁹ Cadrul Sendai pentru Reducerea Riscului de Dezastre 2015-2030 sursa: <https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030>

eficiente. Prin îmbunătățirea avertizării timpurii și a pregătirii, strategia urmărește să reducă la minimum pierderile de vieți omenești și de bunuri în timpul dezastrelor.

- **Obiectivul 3- Integrarea atenuării prin dezvoltare durabilă:** Acest obiectiv se concentrează pe încorporarea considerațiilor privind riscul de dezastre în planurile și politicile de dezvoltare mai largi pentru Anenii Noi. Acesta implică promovarea practicilor durabile de utilizare a terenurilor, încurajarea soluțiilor de infrastructură ecologică și integrarea evaluărilor riscurilor de dezastre în strategiile de dezvoltare urbană și rurală. Prin integrarea eforturilor de atenuare în cadrele de dezvoltare durabilă, obiectivul urmărește să construiască reziliența pe termen lung, să reducă vulnerabilitatea la dezastre și să asigure creșterea durabilă și bunăstarea comunităților din Anenii Noi și să sprijine punerea în aplicare a Strategiei naționale de dezvoltare 2030.
- **Obiectivul 4 - Integrarea adaptării la schimbările climatice:** Strategia de RRD pentru Anenii Noi poate, de asemenea, să acorde prioritate integrării măsurilor de adaptare la schimbările climatice în eforturile de gestionare a riscurilor de dezastre. Acest lucru implică efectuarea de evaluări ale vulnerabilității pentru a înțelege riscurile legate de climă cu care se confruntă regiunea, punerea în aplicare a strategiilor de adaptare pentru a aborda aceste riscuri și integrarea rezilienței la schimbările climatice în procesele de planificare a dezvoltării. Prin integrarea adaptării la schimbările climatice, strategia urmărește să construiască o rezistență pe termen lung atât la pericolele actuale, cât și la cele viitoare în Anenii Noi și să sprijine punerea în aplicare a Planului Național de Acțiune pentru Schimbările Climatice (PNA SC).

4. DIRECȚII PRIORITARE

Asigurarea unui cadru rezilient de reducere a riscului de dezastre (RRD) din perspectiva orașului Anenii Noi necesită măsuri proactive de anticipare, planificare și atenuare a riscurilor de dezastre. Prin prioritizarea acestor eforturi, putem proteja în mod eficient indivizii, comunitățile și bunurile din regiune, inclusiv mijloacele de trai, sănătatea, patrimoniul cultural, bunurile socio-economice și ecosistemele, consolidând astfel reziliența. Acest lucru presupune o abordare concentrată asupra reducerii expunerii și vulnerabilității pentru a preveni apariția unor noi riscuri de dezastre, asigurând, în același timp, responsabilitatea pentru gestionarea riscurilor de dezastre în cadrul agendei de dezvoltare a guvernelor naționale și locale. În plus, se solicită intensificarea acțiunilor de abordare a factorilor care stau la baza riscului de dezastre, cum ar fi sărăcia, inegalitatea, schimbările climatice, urbanizarea rapidă, gestionarea necorespunzătoare a terenurilor și alți factori agravanți, cum ar fi schimbările demografice, cadrele instituționale slabe și politicile care nu țin cont de riscuri. Această abordare cuprinzătoare necesită, de asemenea, atenție la cadrele de reglementare, stimularea investițiilor private în reducerea riscului de dezastre, îmbunătățirea disponibilității tehnologiei, promovarea gestionării durabile a resurselor, conservarea ecosistemelor și abordarea amenințărilor emergente, cum ar fi pandemiile și epidemiile.

4.1. LEGISLAȚIE ȘI ORIENTĂRI ÎMBUNĂTĂȚITE

O mare parte din MRD-ul actual din Moldova este încă "tradițional", adică se concentrează mai mult pe situații de urgență, pregătirea și răspunsul și mai puțin pe prevenirea dezastrelor și pe reziliența pe termen lung. S-au înregistrat progrese semnificative în anumite domenii de MRD, în special în ceea ce privește evaluarea riscului de inundații și (într-o anumită măsură) protecția împotriva inundațiilor, dar sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura pregătirea în fața riscurilor seismice.

Măsuri de prevenire și mitigare:

1. O abordare mai largă și centrată pe oameni a Reducerii Riscului de Dezastre (RRD):

- **Practici Cuprinzătoare de RRD:** Eforturile de reducere a riscului de dezastre trebuie să cuprindă toate fazele de RRD/M, necesitând o abordare multirisic și multisectorială, cu legături cu riscurile induse de schimbările climatice. Aceste practici ar trebui să fie incluzive și accesibile tuturor segmentelor societății pentru a maximiza eficiența și eficacitatea.
- **Rolul Primarilor:** Primarii joacă un rol esențial în acest efort prin introducerea de orientări, dispoziții și comunicări specifice legate de pericolele cu risc ridicat în

localitățile lor. Aceste măsuri asigură punerea în aplicare a celor mai bune practici în ceea ce privește reducerea riscurilor de dezastre și adaptarea la schimbările climatice. Primarii ar trebui să elaboreze și să emită orientări privind gestionarea pericolelor cu risc ridicat. aspecte. Evaluarea localizată a riscurilor să fie realizată de primari cu sprijinul consiliilor.

2. *Implicarea părților cheie în acțiuni de prevenire RRD*

- **Elaborarea de politici incluzive:** Autoritățile publice locale (APL) ar trebui să se implice cu diverse părți interesate, inclusiv femei, copii, tineri, persoane cu dizabilități și comunități marginalizate, în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor, planurilor și standardelor de RRD.
- **Advocacy cu GAL-uri:** sesiunile de advocacy cu grupurile GALS privind RRD sunt esențiale pentru a crește gradul de conștientizare și pentru a implica comunitățile în eforturile de atenuare și pentru a le încuraja să participe la activitățile de RRD și la gestionarea riscurilor de dezastre la nivel comunitar (GRDNC).

3. *Consolidarea răspunsului în timpul situațiilor de urgență.*

- **Îmbunătățirea structurilor de comandă:** Sunt necesare eforturi pentru a îmbunătăți structurile de comandă, instalațiile și echipamentele subnaționale pentru a asigura o reacție eficientă în caz de urgență, care, de asemenea, actualizează și difuzează periodic, după caz, informații privind riscurile de dezastre bazate pe locație.
- **Pregătire sporită:** Ar trebui elaborate și actualizate periodic planuri de urgență pentru toate localitățile. Primii respondenți locali, autoritățile, serviciile publice și întreprinderile ar trebui să beneficieze de o mai bună pregătire în materie de pregătire pentru a gestiona eficient situațiile de urgență.
- **Protocol de comunicare:** Stabilirea unui protocol de comunicare robust pentru schimbul de informații între agențiile naționale, primari și Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU), utilizând un hub TIC, este esențială pentru coordonarea eforturilor de răspuns.

4. *Cadrul pentru redresare rezilientă.*

- **Învățarea din Dezastrele din Trecut:** instituirea un cadru de redresare rezilient pentru a se asigura că lecțiile învățate din dezastrele anterioare stau la baza îmbunătățirii politicilor de gestionare a riscurilor de dezastre (MRD). Acest lucru include integrarea dispozițiilor de tip "build-back-better" în normele de construcție existente pentru a

spori rezistența la dezastrele viitoare. Este necesar să se organizeze periodic cursuri de formare, inclusiv pentru funcționarii guvernamentali, societatea civilă și voluntari, cu privire la RRD și la acest cadru.

- Educația în materie de RRD/M și de schimbări climatice ar trebui să fie integrată prin includerea în programele școlare.

4.2 ATENUARE, PREGĂTIRE ȘI RECUPERARE

Măsuri de atenuare, pregătire și recuperare:

1. **Elaborarea unor strategii coerente privind RRD - *Identificarea Pericolelor și Efectuarea Evaluărilor de Risc:*** Anenii Noi nu dispune de o strategie cuprinzătoare privind riscurile de dezastre pentru a identifica pericolele, a efectua evaluări ale riscurilor, a prioritiza eforturile de reducere a riscurilor și a integra informațiile privind riscurile în programele sale. Este imperativ să se elaboreze hărți detaliate ale pericolelor de risc, inclusiv analize ale expunerii și vulnerabilității pentru fiecare localitate, care trebuie să fie menținute și actualizate în mod regulat de către Autoritățile Publice Locale (APL).
2. **Încorporarea cartografierii riscurilor în recensământul populației - *Utilizarea Deciziei Comisiei Teritoriale:*** Comisia teritorială din Anenii Noi pentru recensământul populației și al locuințelor din 2024 își poate spori eforturile prin încorporarea cartografierii riscurilor locale, a cartografierii vulnerabilității și a evaluării capacităților în cadrul anchetei de recensământ.
3. **Integrarea riscurilor climatice și cele de dezastre în reglementările tehnice pentru construcții -** Asigurarea construirii și dezvoltării urbane reziliente: Reglementările tehnice pentru construcții și dezvoltare în orașul Anenii Noi și în zonele neurbane ar trebui să includă considerații privind riscurile climatice și de dezastre pentru a spori rezistența.
4. **Orientări pentru soluții de modernizare -** Standardizarea intervențiilor de retrofitting: Având în vedere că o mare parte din infrastructura raionului este veche, este esențial să se elaboreze orientări pentru posibile soluții de modernizare. Aceste orientări vor oferi o direcție inginerilor practicieni și vor facilita implementarea programului.
5. **Elaborarea de planuri generale-** Planificarea în funcție de riscuri: Actualizarea planurilor generale, inclusiv a zonării terenurilor și a amenajării teritoriului, pentru toate localitățile. Doar un procent limitat de localități urbane și rurale din Moldova au elaborat planuri directe, care sunt esențiale pentru planificarea și zonarea în funcție de riscuri.
6. **Instituirea unor sisteme de avertizare timpurie -** Crearea unui sistem de comandă și control bazat pe TIC: Dezvoltarea unui sistem de avertizare timpurie cu un sistem de comandă și control bazat pe TIC este de o importanță capitală. Acest sistem ar trebui să

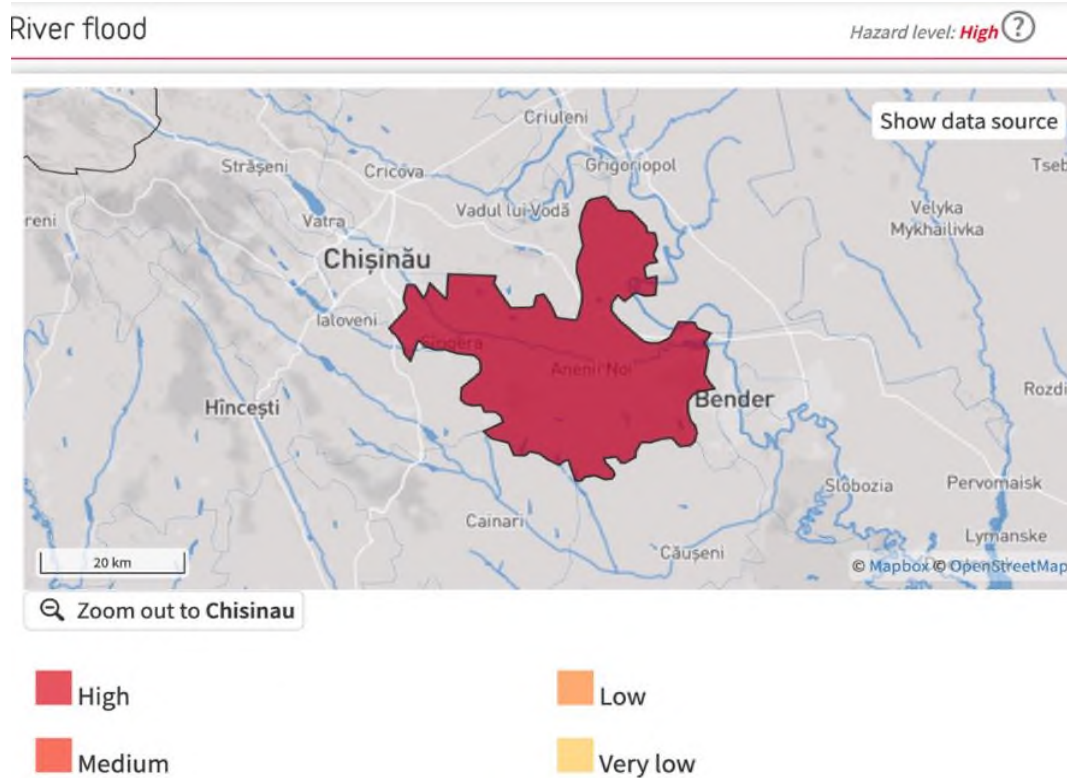
asigure difuzarea eficientă a alertelor, în special către comunitățile vulnerabile din zonele predispușe la inundații, prin intermediul unor platforme TIC moderne.

7. **Campanii de informare și de formarea comunității** - Campanii regulate de sensibilizare: Ar trebui să se desfășoare periodic campanii de informare care să vizeze comunitățile locale pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la nivelurile de expunere și la posibilele măsuri de protecție, utilizând platformele de socializare. Promovarea unor exerciții periodice de pregătire, răspuns și recuperare în caz de dezastru, inclusiv exerciții de evacuare, formare și instituirea unor sisteme de sprijin la nivel local.
8. **Consolidarea parteneriatelor multisectoriale**- Consolidarea legăturilor dintre eforturile mai ample de pregătire, inclusiv sistemele de avertizare timpurie, și utilizatorii finali necesită parteneriate multisectoriale care să implice agențiile de gestionare a dezastrului, serviciile hidrometeorologice, operatorii de infrastructură și societatea civilă. Comisia pentru situații de urgență de la nivelul raionului trebuie să conducă acest demers, cu ajutorul consiliilor locale ca centre locale.
9. **Stabilirea cadrului de evaluare a nevoilor post-dezastru (CENPD)** - Punerea în aplicare a unui cadru CENPD cuprinzător este esențială pentru colectarea eficientă a datelor privind amploarea și intensitatea pericolelor după un dezastru. Ar trebui să se organizeze periodic cursuri de formare privind procedurile CENPD pentru a asigura eficiența eforturilor de răspuns și de recuperare.
10. **Dezvoltarea unui mecanism standardizat de asistență financiară post-dezastru**- Importanța dezvoltării unui mecanism standardizat pentru asistența financiară post-dezastru multirisc pentru a eficientiza eforturile de reconstrucție și pentru a asigura transparența procesului de asistență pentru gospodăriile afectate. Cetățenii ar trebui să fie informați cu privire la procesul de asistență.
11. **Studiu privind transferul de riscuri și mecanisme de asigurare**- Realizarea unui studiu detaliat privind transferul de riscuri și mecanismele de asigurare, inclusiv asigurarea împotriva inundațiilor și a incendiilor, pentru Raion. În plus, se recomandă revizuirea legilor privind asigurările agricole pentru a sprijini coloana vertebrală a economiei din Anenii Noi.

4.3. INUNDAȚII

Inundațiile au fost identificate ca fiind unul dintre pericolele cu risc ridicat pentru raionul Anenii Noi. Se preconizează că inundații fluviale potențial dăunătoare și care pot pune

în pericol viața oamenilor vor avea loc cel puțin o dată în următorii 10 ani³⁰. Se așteaptă ca nivelul actual de pericol să crească în viitor din cauza efectelor schimbărilor climatice. Agricultură este direct afectată de acestea, ceea ce duce la pierderea culturilor, a animalelor și a recoltei de fructe, toate acestea afectând în mod negativ activitatea economică a raionului, care se bazează pe agricultură și producția de vin. Printre cele mai mari factori de risc se numără proximitatea față de râurile Bîc și Nistru și faptul că majoritatea așezărilor se află în văi.

(Riscuri de inundații în raionul Anenii Noi³¹)

Măsuri de prevenire și mitigare a riscului de inundații:

1. **Cartografierea și evaluarea riscului de inundații** - Realizarea exercițiilor de cartografiere a inundațiilor pentru toate cele 26 de localități, concentrându-se pe evaluări detaliate ale pericolelor și riscurilor, în special de-a lungul celor două râuri principale. În plus față de identificarea pericolelor de inundații, acordați prioritate evaluării vulnerabilității bunurilor fizice și a persoanelor pentru a înțelege în mod cuprinzător riscurile pentru gospodării, clădiri publice, bunuri și infrastructuri critice.
2. **Evaluarea stării digurilor și reabilitarea continuă a acestora**- Implementați evaluări regulate ale riscurilor și vulnerabilității pentru a evalua starea de sănătate a digurilor și alocați anual resurse pentru repararea și întreținerea acestora. Asigurarea integrității

³⁰ Raportul GFDRR

³¹ <https://thinkhazard.org/en/report/41175-moldova-chisinau-anenii-noi-> GFDRR

digurilor este crucială pentru o protecție eficientă împotriva inundațiilor și pentru reducerea riscurilor pentru comunitățile care trăiesc în zone predispușe la inundații.

3. ***Dezvoltarea de sisteme integrate de avertizare timpurie (early warning systems)*** - Instituirea unor Sisteme Integrate de Avertizare Timpurie (EWS) echipate cu instrumente de măsurare în punctele de risc ridicat identificate. Aceste sisteme ar trebui să utilizeze previziunile meteorologice, datele privind precipitațiile și monitorizarea nivelului apei în amonte pentru a oferi o avertizare anticipată în caz de inundații iminente. Sistemul EWS ar trebui să declanșeze desfășurarea măsurilor disponibile de apărare împotriva inundațiilor sau de evacuare pentru a atenua impactul inundațiilor asupra comunităților afectate.
4. ***Perfecționarea planurilor naționale de gestiune a inundațiilor*** - Integrarea priorităților raionului Anenii Noi cu Planul Național de Gestionare a Inundațiilor și cu Planul de Investiții pentru Gestionarea Riscului de Inundații. Acest plan ar trebui să includă opțiuni strategice pentru fiecare parte a sistemului fluvial, identificate printr-o analiză multicriterială. Sprijinul pentru măsuri structurale și nestructurale, evaluat la 445 de milioane de euro, în cadrul Băncii Europene de Investiții (BEI) din cadrul Politicii Europene de Vecinătate în 2016, ar trebui să fie valorificat pentru a spori rezistența la inundații în regiune.³²
5. ***Înverzirea zonelor cu risc ridicat***- Inițierea activităților de plantare de arbori în zonele cu risc ridicat, predispușe la inundații riverane. Copacii joacă un rol crucial în stabilizarea solului, reducerea eroziunii și absorbția excesului de apă, atenuând astfel impactul inundațiilor. Amplasarea strategică a copacilor în zonele predispușe la inundații poate contribui la reducerea riscurilor de inundații și la creșterea rezilienței ecosistemului.

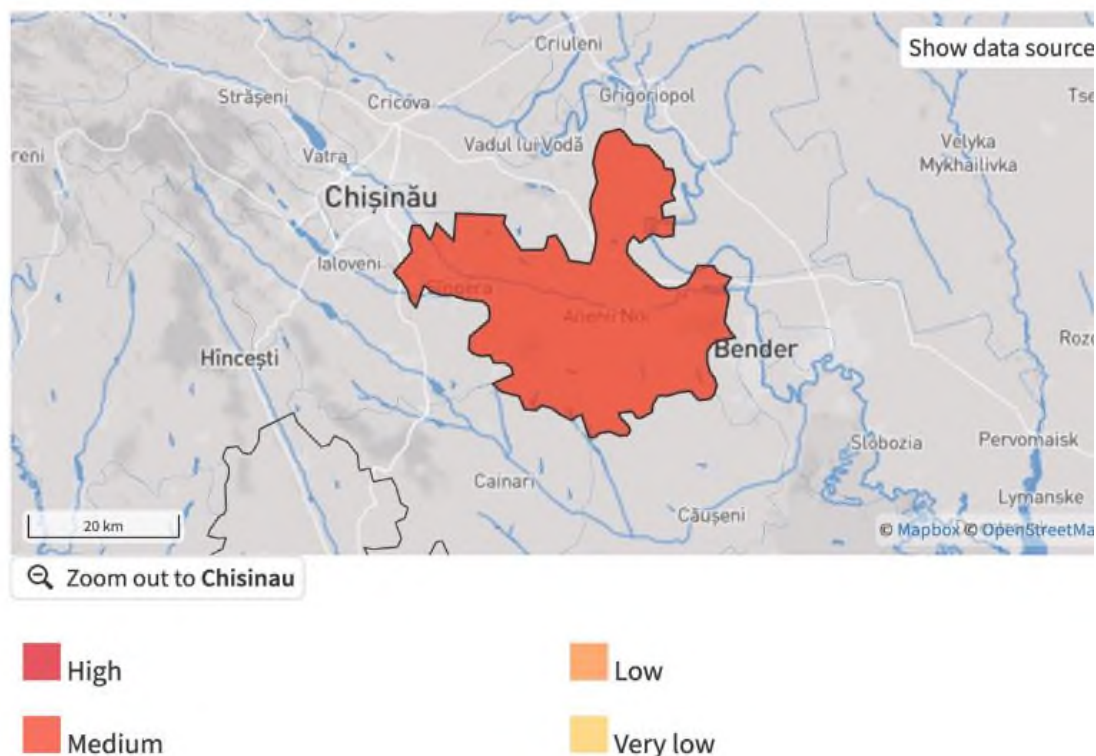
4.4 MANAGEMENTUL SECETEI ȘI CONSERVAREA APEI

În Republica Moldova, resursele de apă de suprafață se întind pe aproximativ 12 km³, bazinul hidrografic Nistru reprezentând 9,8 km³, iar bazinul hidrografic Prut contribuind la Dunăre și la Marea Neagră cu 2,7 km³. Starea și evoluția apelor de suprafață sunt influențate atât de factori naturali, cum ar fi schimbările climatice, cât și de factori antropici, inclusiv construcțiile hidrotehnice și practicile de utilizare nerațională³³.

³² Raport analitic în urma Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European și Consiliul Avizul Comisiei privind cererea Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană

³³ NDS

Deși, în mod tradițional, secetele nu au fost un fenomen atât de extrem, 3 din 10 ani fiind afectați de secetă, în ultimii ani acestea au devenit tot mai frecvente. Acest lucru se datorează creșterii temperaturilor (temperatura medie anuală a aerului a fost cu 2,7°C mai mare) și scăderii nivelului precipitațiilor. Din 2021, Moldova se confruntă cu o secetă extremă, care este posibil să se intensifice din cauza căderilor de zăpadă mai mici decât media din acest an. În 2012, sistemele de alimentare cu apă pentru Anenii Noi a fost de 48 de unități³⁴. În prezent, în Anenii Noi există trei stații majore de epurare a apelor uzate, 11 stații locale pentru tratarea apelor pluviale, 1 stație locală de epurare a apelor uzate.

Riscuri de secetă în raionul Anenii Noi³⁵

Raionul Anenii cuprinde aproximativ 52% de terenuri cultivate active și se bazează în mare măsură pe agricultură și pe industriile asociate acesteia. Scăderea randamentelor, împreună cu creșterea prețurilor la alimente și energie, reprezintă provocări semnificative pentru nutriție, mijloace de trai și securitate alimentară în cadrul comunităților locale. În plus, există o probabilitate crescută de incendii de vegetație, exacerbată de valurile de căldură. În plus, pe lângă scăderea cantității de apă, există probleme notabile legate de calitate. Calitatea apei este influențată de diferite surse de poluare și de gestionarea acestora. Apele uzate netratate sau parțial tratate, deșeurile municipale și substanțele chimice se numără printre principalele surse de poluare a apei și a solului. În special, fântânile de mină, surse de apă cruciale în zonele rurale, prezintă un risc major pentru sănătate, deoarece 84% dintre acestea nu îndeplinesc

³⁴ <https://knoema.com/atlas/Republic-of-Moldova/Anenii-Noi/Water-supply-Systems>

³⁵ <https://thinkhazard.org/en/report/41175-moldova-chisinau-anenii-noi> GFDRR

standardele legale de sănătate, conform datelor Agenției Naționale pentru Sănătate Publică. Din păcate, evoluțiile recente indică progrese insuficiente în asigurarea standardelor de calitate a apei. În 2012, sistemele de alimentare cu apă pentru Anenii Noi a fost de 48 de unități.

Măsuri de prevenire și mitigare a riscului de secetă:

- 1. Evaluarea vulnerabilității** - Efectuarea unei evaluări amănunțite a riscurilor pentru a identifica zonele, populațiile și industriile cele mai vulnerabile la secetă, luând în considerare factori precum disponibilitatea apei, condițiile climatice și vulnerabilitățile socio-economice.
- 2. Integrarea în planul de avertizare timpurie** - Integrarea planurilor de gestionare a secetei cu Sistemele de Avertizare Timpurie concepute pentru a furniza informații în timp util cu privire la evoluția condițiilor de secetă. Aceste sisteme utilizează datele climatice și datele privind disponibilitatea apei pentru a declanșa reacții adecvate și pentru a atenua efectele unor potențiale fenomene de secetă.
- 3. Reabilitarea sistemelor de irigare centralizate-** Investiții în reabilitarea și modernizarea sistemelor centralizate de irigații pentru a îmbunătăți eficiența utilizării apei și pentru a asigura o aprovizionare fiabilă cu apă pentru activitățile agricole în perioadele de secetă.
- 4. Implementarea tehnicilor agricole rezistente la schimbările climatice-** Promovarea adoptării de tehnici agricole rezistente la schimbările climatice, cum ar fi practicile de cultivare a solului care să păstreze umiditatea și instalarea de infrastructuri de colectare și captare a apei, pentru a spori retenția umidității solului și a atenua impactul secetei asupra culturilor.
- 5. Sprijin pentru agricultori cu material seminciar rezistent la secetă** - Oferirea micilor fermieri acces la semințe și culturi rezistente la secetă, care sunt mai bine adaptate la condițiile de stres hidric, sporindu-le astfel rezistența la provocările legate de secetă.
- 6. Implementarea sistemelor pilot de irigare-** Implementarea sistemelor prin picurare în localitățile cu risc ridicat ca metodă de irigare eficientă din punct de vedere al consumului de apă, reducând risipa de apă și asigurând o distribuție mai precisă a apei către culturi, în special în perioadele de secetă.
- 7. Îmbunătățirea coordonării și a integrării** - Consolidarea coordonării și a colaborării între agențiile guvernamentale locale, Direcția Agricultură, autoritățile de gestionare a apei și părțile interesate relevante pentru a asigura implementarea eficientă a inițiativelor de gestionare a secetei. Testarea pilot a noilor inițiative poate contribui la

rafinarea strategiilor și la sporirea eficienței acestora în abordarea provocărilor legate de secetă.

- 8. Investiții în activitățile de conservare și stocare a apei-** Investiți în măsuri de conservare a apei, cum ar fi sistemele de colectare a apei de ploaie și instalațiile de stocare a apei la scară mică, pentru a spori resursele de apă și a asigura o aprovizionare suplimentară cu apă în perioadele secetoase.
- 9. Promovarea gestionării durabile a terenurilor -** Încurajarea practicilor de gestionare durabilă a terenurilor, inclusiv împădurirea, conservarea solului și gestionarea bazinelor hidrografice, pentru a îmbunătăți sănătatea solului, a spori capacitatea de retenție a apei și a reduce riscul de eroziune a solului în timpul secetei.
- 10. Implicarea comunității și consolidarea capacităților:**
 - Implicarea comunităților locale în eforturile de gestionare a secetei prin campanii de conștientizare, programe de formare și inițiative de consolidare a capacităților, pentru a le permite să ia măsuri proactive de atenuare a impactului secetei și de consolidare a capacității de rezistență la nivel local.
 - Dezvoltați și desfășurați sesiuni de informare în școli cu privire la obiceiurile eficiente de utilizare a apei.

4.5. MANAGEMENTUL DEȘEURILOR

Calitatea mediului depinde în mod semnificativ de practicile de gestionare a deșeurilor, identificate ca fiind cel mai mare risc de către Autoritățile Publice Locale (APL). Dacă nu este abordat, acest risc este gata să se transforme în dezastre multiple în viitorul apropiat. Obiectivul de îmbunătățire a calității componentelor de mediu va fi urmărit prin măsuri proactive și prin internalizarea impactului economic negativ. Integrarea măsurilor și principiilor economiei circulare în procesele de producție naționale va consolida și mai mult calitatea mediului și va îmbunătăți nivelul de trai al populației din Anenii Noi. Ideile, soluțiile și proiectele inovatoare de gestionare a deșeurilor vor primi sprijin, facilitând o decuplare reală a creșterii economice de degradarea mediului. În același timp, eforturile de colaborare între guvern și agenții economici și angajatori ar trebui încurajate pentru a implementa eficient politicile care să conducă la o tranziție durabilă a mediului. În prezent, există trei stații majore de epurare a apelor uzate, 11 stații locale de epurare a apelor pluviale, stație locală de epurare a apelor uzate în Anenii Noi.

1. **Managementul deșeurilor solide-** Eliminarea deșeurilor municipale în Moldova se bazează predominant pe depozitele de deșeuri. Până în 2020, existau 1136 de depozite de deșeuri operaționale, care acopereau o suprafață totală de 1220 de hectare. Aceste depozite de deșeuri, gestionate de autoritățile publice locale, deseori nu respectă standardele de protecție a mediului. Unele sunt chiar situate în zonele de protecție a corpurilor de apă sau a zonelor rezidențiale. Volumul de deșeuri municipale generate în Moldova a crescut constant, de la 2130,8 mii de metri cubi în 2008 la 3336,3 mii de metri cubi în 2020. Aproximativ 90% din deșeurile municipale colectate sunt eliminate prin depozitarea la groapa de gunoi. În Anenii Noi, pe teritoriul comunei Țîntăreni se află principala groapă de deșeuri pentru raion și zonele învecinate, care conține peste 22 de milioane de metri cubi de deșeuri solide, aproape jumătate din capacitatea sa. În jur de 600-700 de tone de deșeuri sunt transportate zilnic din capitala Chișinău la această groapă de gunoi. În ciuda existenței unei strategii de gestionare a deșeurilor, implementarea eficientă rămâne o provocare critică.

- **Reducerea deșeurilor-** APL ar trebui să elaboreze și să pună în aplicare strategii de minimizare a deșeurilor, cum ar fi reducerea, reutilizarea și reciclarea, pentru a reduce volumul de deșeuri generate și să organizeze cursuri de formare în școli, centre comunitare etc.
- **Segregare la sursă-** încurajarea separării deșeurilor la sursă în categorii precum reciclabile, deșeuri organice și deșeuri periculoase pentru a facilita manipularea și eliminarea corespunzătoare.
 - ❖ Instituirea unui sistem organizat de colectare a deșeurilor care să asigure colectarea regulată și la timp a deșeurilor din gospodării, unități comerciale și zone publice, conform principiului separării.
 - ❖ Sistem de stimulare prin dezvoltarea compostului organic și crearea de piețe locale pentru compost.
- **Transport cu segregare** - Furnizarea și utilizarea de vehicule și echipamente adecvate pentru transportul deșeurilor în condiții de siguranță, care să poată menține segregarea și să le ducă în mod eficient la instalațiile de tratare sau la locurile de eliminare, respectând normele de siguranță și standardele de mediu.
- **Tratament și prelucrare** - Punerea în aplicare a unor metode inovatoare și eficiente de tratare și procesare, cum ar fi tehnologiile de compostare, reciclare sau de transformare a deșeurilor în energie, pentru a gestiona diferite tipuri de

deșeuri și a reduce impactul asupra mediului, cu accent pe gestionarea deșeurilor la nivel local și pe construirea unei economii circulare în această perioadă.

- **Protocoale de gestionare a deșeurilor-** În cazul în care este necesară depozitarea deșeurilor, asigurați-vă că sunt aplicate practici adecvate de gestionare a depozitelor de deșeuri, inclusiv selectarea amplasamentului, instalarea căptușelii, colectarea levigatului și controlul gazului metan, pentru a minimiza contaminarea mediului și riscurile pentru sănătate. Stabilirea procedurilor de monitorizare a reglementărilor și de control al mediului, cu protocoale regulate de testare în laborator.
- **Gestionarea deșeurilor periculoase** – Stabilirea procedurilor de gestionare a deșeurilor periculoase cu cea mai mare atenție, urmând protocoale stricte de depozitare, etichetare, transport și eliminare pentru a preveni accidente și contaminarea.
- **Conștientizarea și educarea publicului** - Desfășurarea de campanii de sensibilizare a publicului și programe educaționale pentru a promova practici responsabile de gestionare a deșeurilor, inclusiv reducerea, separarea și eliminarea corectă a deșeurilor, în special cu agenții economici (AE) și școlile.
- **Conformitatea cu reglementările-** Asigurarea respectării reglementărilor relevante privind gestionarea deșeurilor, a autorizațiilor și a standardelor de mediu pentru a menține integritatea juridică și de mediu prin mecanisme de recompensare și de atribuire. Dezvoltarea de stimulente pentru industrie în cadrul economiei circulare și economii verzi. Acestea ar putea include reduceri de taxe, împrumuturi fără dobândă pentru reciclare și industriile ecologice și/sau terenuri cu costuri reduse sau subvenții pentru înființarea de industrii care utilizează deșeurile ca materie primă sau reciclează aceleași.

2. Managementul apelor uzate- Din cauza constrângerilor financiare, extinderea rețelelor publice de alimentare cu apă în Republica Moldova nu a fost însoțită de o extindere corespunzătoare a rețelelor publice de canalizare. Între 2010 și 2020, lungimea rețelelor de alimentare cu apă a crescut cu 81,4%, în timp ce lungimea rețelelor de canalizare a crescut cu doar 14,8%. Acest dezechilibru face ca doar o parte din apa colectată pentru necesitățile umane să fie returnată în circuitul natural sub formă tratată. În consecință, această situație impune o presiune suplimentară asupra resurselor naturale, crește costurile de tratare a apei și prezintă riscuri suplimentare pentru sănătatea populației. Majoritatea rețelelor de canalizare sunt învechite și necesită înlocuire. În 2012, canalizarea din Anenii Noi acoperea o suprafață de 1 069,2

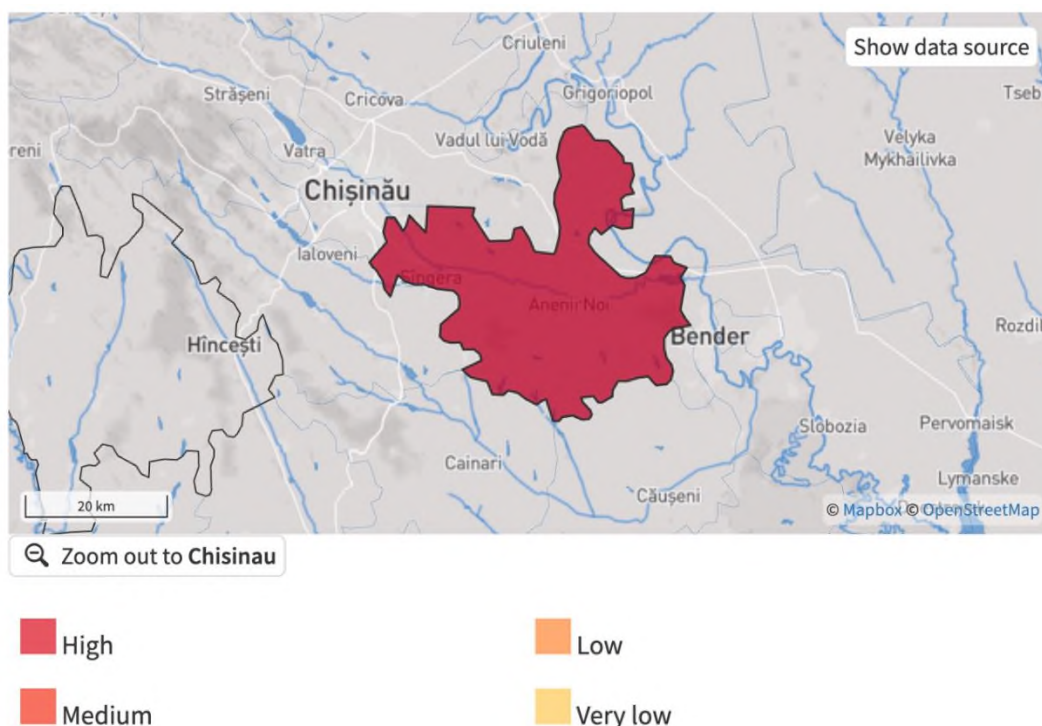
mii de metri pătrați de suprafață locuibilă, cu doar șase unități dotate cu stații de epurare a apelor uzate. Aproximativ 71% din rețelele publice de canalizare sunt echipate cu stații de epurare, dar din 92 de stații de epurare, doar 81 sunt operaționale, una singură fiind situată în Anenii Noi. Multe stații de epurare, care funcționează de 25-30 de ani, sunt foarte uzate și funcționează la capacitate redusă, ceea ce duce la deversarea apelor uzate netratate direct în râuri.

- **Dezvoltarea infrastructurii** - Modernizarea și extinderea stațiilor de epurare a apelor uzate pentru a crește capacitatea și a îmbunătăți eficiența tratamentului. De asemenea, se va investi în construirea de noi instalații de tratare a apelor uzate în zonele care nu dispun de o infrastructură adecvată.
- **Elaborarea măsurilor de reglementare** - APL să elaboreze și să aplice reglementări mai stricte privind evacuarea apelor uzate industriale și municipale pentru a asigura respectarea standardelor de calitate a apei și să elaboreze programe de monitorizare și de aplicare a legii pentru a preveni deversările ilegale și contaminarea corpurilor de apă.
- **Campanii de sensibilizare a publicului**- Lansarea de campanii de educare a publicului pentru a sensibiliza populația cu privire la importanța gestionării corespunzătoare a apelor uzate și la impactul poluării apelor uzate asupra sănătății publice și a mediului.
 - ❖ Furnizarea de informații cu privire la practicile de eliminare a apelor uzate în gospodării și, de asemenea, realizarea de studii privind instalarea și utilizarea fosei septice acolo unde nu este posibilă racordarea la canalizare, pentru a minimiza riscurile de poluare.
- Consolidarea capacităților la nivel guvernamental - Oferirea de formare și asistență tehnică operatorilor stațiilor de tratare a apelor uzate și personalului de întreținere a sistemelor de canalizare pentru a asigura funcționarea și întreținerea corespunzătoare a infrastructurii de canalizare.
 - ❖ Consolidarea capacității instituționale în cadrul agențiilor guvernamentale relevante pentru a gestiona și reglementa în mod eficient sistemele de canalizare și instalațiile de tratare a apelor uzate.
 - ❖ Promovarea parteneriatelor cu organizațiile internaționale și agențiile donatoare pentru a avea acces la finanțare și expertiză pentru inițiativele de consolidare a capacităților.
- **Investirea în tehnologii inovatoare**- APL-urile să angajeze în mod activ agenții economici și GAL-urile (dezvoltate prin programul LEADERS) să exploreze și

să investească în tehnologii inovatoare de tratare a apelor uzate, cum ar fi sisteme descentralizate de tratare a apelor uzate, bioreactoare cu membrană și zone umede construite, pentru a îmbunătăți eficiența tratării și a reduce impactul asupra mediului. Asigurați soluții de finanțare și implicarea donatorilor pentru astfel de inițiative.

- **Abordarea integrată a gestionării apei** -Elaborarea orientării pentru a adopta o abordare integrată a gestionării apei care să ia în considerare interconectarea gestionării apelor uzate cu alte aspecte legate de apă, cum ar fi aprovizionarea cu apă, salubritatea și protecția ecosistemelor.
- ❖ Guvernul ar trebui să activeze angajamentele și să coordoneze eforturile cu părțile interesate relevante, inclusiv agențiile guvernamentale, comunitățile locale și sectorul privat, pentru a dezvolta strategii cuprinzătoare de gestionare a apei care să abordeze problema poluării holistice a apelor uzate.

4.6. MANAGEMENTUL INCENDIILOR

(Riscuri de incendiu în Anenii Noi Raion³⁶)

Proiecția arată că există o probabilitate mai mare de 50% de a întâlni condiții meteorologice care ar putea susține un incendiu de vegetație semnificativ, care ar putea provoca pierderi de vieți omenești și de bunuri în orice an. Proiecțiile modelate ale climei viitoare identifică o creștere probabilă a frecvenței de apariție a fenomenelor meteorologice de incendiu

³⁶ [Harta pericolelor](https://thinkhazard.org/en/report/41175-moldova-chisinau-anenii-noi), sursa: <https://thinkhazard.org/en/report/41175-moldova-chisinau-anenii-noi>- GFDRR

În această regiune, inclusiv o creștere a temperaturii și o variație mai mare a precipitațiilor. În zonele deja afectate de riscul de incendii, este probabil ca durata sezonului de incendii să crească și să includă un număr mai mare de zile cu vreme care ar putea favoriza propagarea incendiilor, din cauza perioadelor mai lungi fără ploaie în timpul sezonului de incendii. Proiecțiile climatice indică faptul că ar putea exista, de asemenea, o creștere a severității incendiilor³⁷.

Măsuri de prevenire și mitigare a riscului de incendii:

1. Orientări privind gestionarea vegetației (sezonier) - Elaborarea și punerea în aplicare a unor programe/planuri de arderi prescrise pentru a reduce acumularea de vegetație inflamabilă și pentru a diminua încărcăturile de combustibil pentru incendii.

- Furnizarea de fonduri și efectuarea de tăieri selective și de defrișări selective ale vegetației din apropierea locuințelor, drumurilor și a altor infrastructuri pentru a reduce petele uscate.
- Pentru această activitate se poate lua în considerare utilizarea voluntarilor înregistrați la IGSU.
- Instrucțiuni care urmează să fie emise înainte de sezonul de incendii cu privire la activitatea de zonare pentru a stabili zone de protecție împotriva incendiilor și de separare a combustibilului pentru a împiedica răspândirea incendiilor și pentru a proteja zonele critice.

2. Consolidarea infrastructurii :

- Modernizarea clădirilor publice cu materiale și caracteristici rezistente la foc pentru a le îmbunătăți rezistența la aprinderea și răspândirea incendiilor.
- Consolidarea IGSU pentru a asigura un acces adecvat pentru ca vehiculele de urgență și echipamentele de stingere a incendiilor să ajungă în zonele de risc.

3. Depistare/avertizare timpurie și monitorizare:

- Asigurarea integrării cu sistemul de alertă timpurie. Implementarea unor sisteme de detectare a incendiilor în zonele cu risc ridicat, cum ar fi turnuri de observație, camere de supraveghere de la distanță sau sisteme de supraveghere a cartierului, pentru a detecta incendiile de vegetație în stadii incipiente.
- Schimbul de informații de la SHS pentru a monitoriza condițiile meteorologice și pentru a prezice nivelurile de pericol de incendiu.

4. Pregătirea și intervenția în situație excepțională:

³⁷ [Harta pericolelor, sursa: https://thinkhazard.org/en/report/41175-moldova-chisinau-anenii-noi](https://thinkhazard.org/en/report/41175-moldova-chisinau-anenii-noi)- GFDRR

- Planurile de urgență pentru gestionarea incendiilor elaborate și actualizate anual pentru planurile de răspuns la incendii și procedurile de evacuare pentru comunitățile din Anenii Noi, dar acestea trebuie să includă acțiuni preventive.
- Efectuarea de exerciții și antrenamente de pregătire pentru incendii de vegetație și incendii la domiciliu pentru a testa pregătirea pentru situații de urgență și capacitățile de răspuns.
- Stabilirea acordurilor de ajutor reciproc ale IGSU și ale Consiliilor Locale cu jurisdicțiile vecine pentru a oferi asistență în timpul evenimentelor de incendii de amploare.

5. Măsuri de reglementare:

- Să pună în aplicare reglementările privind arderea în aer liber, focurile de artificii, eliminarea țigărilor și alte activități care prezintă un risc de aprindere a incendiilor de vegetație.
- Inspecția periodică a echipamentelor de încălzire din locuințe.
- Mecanisme de colaborare cu agențiile de gestionare a terenurilor pentru a coordona și a emite direcții de planificare a utilizării terenurilor, precum și pentru eforturile de atenuare a incendiilor de vegetație și a incendiilor la domiciliu.

6. Educația comunității:

- IGSU va desfășura programe de informare a comunității pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la riscurile de incendii și măsurile de prevenire și pentru a oferi educație cu privire la practicile de siguranță în caz de incendiu, inclusiv siguranța focurilor de tabără, eliminarea țigărilor și întreținerea echipamentului. Acestea includ sesiuni cu autoritățile publice, agenții economici și școlile.
- Consiliul local ar trebui să înființeze comitete comunitare de prevenire a incendiilor pentru a promova implicarea și responsabilitatea locală, în special în ceea ce privește incendiile casnice din timpul iernii.

7. Cercetare și inovare:

- Investirea în cercetarea și dezvoltarea tehnologiilor inovatoare de prevenire și suprimare a incendiilor de pădure, inclusiv revizuirea cunoștințelor și practicilor indigene. De asemenea, poate îndruma universitățile să efectueze cercetări pe aceste subiecte și, de asemenea, să efectueze studii de fezabilitate pentru diferite proiecte guvernamentale.

4.7 MENȚINEREA CALITĂȚII TERENURILOR ȘI A ÎMPĂDURIRII

Resursele funciare ale Republicii Moldova sunt în curs de exploatare intensivă, o parte semnificativă fiind dedicată agriculturii. De la 1 ianuarie 2020, terenurile agricole acoperă aproximativ 61,8% din teritoriu, una dintre cele mai mari proporții la nivel global, în timp ce zonele cu vegetație naturală, precum pădurile și terenurile împădurite, ocupă doar 13,4% din teritoriu. Din păcate, solurile cu o calitate și productivitate ridicată se confruntă cu procese de degradare, eroziunea fiind cea mai severă. Reformele din sectorul agrar și schimbările în proprietatea asupra pământului au exacerbât degradarea solului. Anual, aproximativ 6400 de hectare de teren agricol suferă degradare, ceea ce duce la pierderea fertilității sau retragerea din utilizarea agricolă.

De la 1 ianuarie 2020, pădurile și alte zone împădurite acopereau doar 13,4% din suprafața totală a terenurilor Republicii Moldova, marcând o creștere marginală de doar 0,4% față de 2010. În schimb, țările Uniunii Europene se laudă cu o acoperire forestieră care depășește 40% din suprafața lor. Practicile forestiere greșite în Moldova au condus la crearea unor zone de pădure degradate, caracterizate prin degradarea arboretelor și prevalența unor specii de arbori nepotriviți. Aceste zone degradate, adesea populate de specii neindigene sau specii plantate în medii necorespunzătoare, se confruntă cu un declin semnificativ. Conservarea și extinderea zonelor împădurite joacă un rol crucial în atenuarea impactului schimbărilor climatice, prevenirea eroziunii și degradarea solului și refacerea nivelurilor apelor subterane. În plus, atunci când sunt gestionate în mod durabil și cu o planificare atentă, pădurile servesc ca o sursă alternativă de energie valoroasă.

- 1. Integrarea conservării solurilor în planificarea utilizării terenurilor** - Integrarea considerentelor legate de conservarea solului în procesele de planificare a utilizării terenurilor la nivel local și național. Acest lucru poate implica reglementări de zonare, restricții privind utilizarea terenurilor și stimulente pentru practicile de gestionare durabilă a terenurilor, pentru a minimiza eroziunea solului și a proteja resursele valoroase ale solului.
- 2. Promovarea gestionării durabile a terenurilor**- Încurajarea practicilor de gestionare durabilă a terenurilor în rândul fermierilor și proprietarilor de terenuri prin educație, formare și stimulente. Aceasta poate include promovarea practicilor agricole agroecologice care acordă prioritate sănătății și rezistenței solului, precum și furnizarea de sprijin tehnic pentru testarea solului și planificarea gestionării nutrienților.
- 3. Crearea zonelor de tampon**- Crearea zonelor tampon de-a lungul corpurilor de apă, cum ar fi râurile și fluviile, și în jurul ecosistemelor sensibile, pentru a acționa ca bariere de protecție împotriva eroziunii solului. Aceste zone tampon pot fi plantate cu vegetație

autohtonă pentru a stabiliza solul, a filtra scurgerile și a reduce sedimentarea în cursurile de apă.

- 4. Programare de silvicultură la nivel comunitar-** Implementarea programelor de silvicultură la nivel comunitar care împuternicesc comunitățile locale să participe activ la gestionarea și administrarea terenurilor forestiere. Aceasta poate implica înființarea de grupuri comunitare de utilizatori ai pădurilor, oferirea de instruire și asistență tehnică în practicile de management durabil al pădurilor. Agenții Economici și GAL să fie angajați în aceste activități care pot fi coordonate de Agenția Moldsilva.

4.8. MANAGEMENT FINANCIAR

- 1. Constituirea fondului de rezervă-** Punerea în aplicare o alocare a fondului de rezervă de 5% pe an, urmând același model ca și în cazul fondului de intervenție. Acest fond va servi drept tampon financiar pentru eforturile de intervenție în caz de urgență și de reducere a riscului de dezastre.
- 2. Mecanism central de comunicare pentru oportunitățile de finanțare** - Elaborarea unui mecanism de comunicare centralizat pentru a disemina informații privind toate oportunitățile de finanțare disponibile pentru organizațiile societății civile (OSC) și Grupurile de Acțiune Locală (GAL). În plus, oferirea sesiunilor de formare privind elaborarea propunerilor și procesele de depunere a cererilor pentru a le spori capacitatea de a accesa aceste fonduri în mod eficient.
- 3. Explorarea strategiilor de finanțare** - Explorarea diverselor strategii de finanțare pentru reducerea riscului de dezastre în Anenii Noi, inclusiv crearea de mecanisme de asigurare împotriva dezastrelor, optimizarea fondurilor de urgență existente și participarea la mecanismele internaționale de punere în comun a riscurilor. Aceste inițiative au scopul de a asigura accesul la resurse financiare suficiente în perioadele de dezastru pentru eforturi eficiente de răspuns și recuperare.

5. IMPACT

Implementarea cu succes a acestei strategii se bazează în mare măsură pe coerența cadrului său de planificare strategică. Servind ca document de referință cuprinzător pe termen lung, această strategie asigură alinierea între politicile naționale, locale și sectoriale, precum și cadrul bugetar. Acesta cuprinde o gamă diversă de priorități și ținte interconectate, care, atunci când sunt executate de diverse părți interesate, urmăresc să își îndeplinească angajamentele internaționale și să stabilească mecanisme rezistente de reducere a riscurilor de dezastre (DRR). În plus, strategia recunoaște obligațiile Moldovei de a implementa prevederile prezentate în Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, în special cele care influențează realizarea obiectivelor declarate. Pentru a atinge în mod eficient aceste obiective, este fundamental un sistem integrat de planificare strategică, cooperare pe mai multe niveluri și implicare a tuturor părților interesate în procesele de planificare, execuție și monitorizare a politicilor.

Strategia DRR pentru Anenii Noi se concentrează pe protejarea infrastructurii critice, a terenurilor agricole și a activelor economice de impactul dezastrelor. Prin reducerea daunelor aduse caselor, afacerilor și câmpurilor agricole, comunitățile își pot menține mijloacele de trai și activitățile economice chiar și în fața hazardelor naturale. Această păstrare a mijloacelor de trai, în special a agriculturii, va contribui la stabilitatea socio-economică generală a raionului. Implementarea strategiei ar asigura, de asemenea, o mai bună pregătire și, prin urmare, mai puține cheltuieli pentru răspuns și redresare după dezastre, de ex. a face infrastructura mai rezistentă la climă și mai rezistentă la dezastre poate avea un raport beneficiu-cost de aproximativ 6 la 1. Prin urmare, pentru fiecare dolar investit, șase dolari pot fi economisiți. Conform UNDRR, fiecare dolar cheltuit pentru atenuare și pregătire economisește 15 dolari necesari pentru răspuns. Prin urmare, în situația economică actuală, aceste acțiuni eliberează resurse financiare pe care guvernele să le aloce în altă parte.

În timp ce adâncimea generală a sărăciei în Moldova rămâne relativ scăzută, la puțin sub 4%, este probabil mai mare în Anenii Noi datorită economiei rurale bazate pe agricultură. Acest lucru indică o vulnerabilitate continuă, mai degrabă decât sărăcia cronică. Cu programe de sprijin bine direcționate, obiectivele de eradicare a sărăciei pot fi atinse. Această strategie ar avea un impact direct asupra vieții a peste 83.000 de persoane care trăiesc în raion și ar viza toate grupurile vulnerabile.

În plus, o politică eficientă de RRC/M ar contribui, de asemenea, la un sistem de management al riscului concentrat și robust, sprijinind comunitatea locală în combaterea eficientă a riscurilor și a impactului schimbărilor climatice.

6. MONITORIZARE ȘI EVALUARE (INDICATORI ȘI AUTORITĂȚI RESPONSABILE)

Monitoring & Evaluation

Acțiuni din CSRRD	Nr	Activitate	Indicatori anuali Monitorizare	Indicatori de sfârșit de proiect Evaluarea impactului	Legătura cu obiectivul	Autorități responsabile
Prioritatea 1: Înțelegerea Riscului de Dezastre						
Promovarea colectării, analizei, gestionării și utilizării datelor relevante	1.1	Hărți de evaluare a riscurilor	10 evaluări completate	26 APL-uri au hărți de evaluare a riscurilor	02	SHS/APL
	3.2	Revizuirea anuală a situației digurilor	01 revizuire pe an a tuturor digurilor cu risc ridicat și 20% cu risc scăzut	100% diguri revizuite și evaluare făcută în 05 ani		
Dezvoltarea, actualizarea periodică și difuzarea, după caz, informații despre riscul de dezastru bazate pe locație.	1.3.	Centru de comunicații înființat în subordinea consiliului de urgență Anenii Noi	Progres de 30-35% pe an pe înființarea Centrului de comunicare.	26 de APL utilizează centrul pentru activități de RRD	02 & 03	Comisia pentru Situații de Urgență Anenii Noi (AN-CSE)
	2.1	Evaluarea capacității de pericol și a vulnerabilității în funcție de localitate (ECPV) dezvoltată	6-8 localități pe an	26 de APL-uri au actualizat ECPV		Comisia pentru Situații de Urgență Anenii Noi (AN-CSE)
	3.1	Evaluarea inundațiilor parte a ECPV	6-8 localități pe an	26 de APL-uri au actualizat ECPV		AN-CSE și APL (primarii)
	4.1	Evaluarea secetei face parte din ECPV	6-8 localități pe an	26 de APL-uri au actualizat ECPV		AN-CSE și APL (primarii) SHS Apele Moldovei Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
Informații nesensibile despre expunerea la pericole, vulnerabilitate,	1.1	Politica de difuzare regulată a ECPV pentru toate sectoarele către toate agențiile implicate și site-ul web aprobat	01 Politică aprobată de consiliul Anenii Noi	01 se practică activitatea de diseminare anuală către toate agențiile și site-ul interesate	01 & 02	AN-CSE și APL-uri
	4.1					

riscuri, dezastre și pierderi disponibile gratuit.						
Dezvoltați cunoștințele funcționarilor guvernamentali de la toate nivelurile, societatea civilă, comunități, voluntari, precum și sectorul privat.	1.4	S-au desfășurat instruirii la nivel guvernamental privind RRD	04 instruirii pe an pentru fiecare primar	20 de instruirii ale mai multor părți interesate desfășurate în fiecare primărie	01 & 02 & 03	AN-CSE prin Donatori IGSU
	5.2.4	Campanii media bianuale care acoperă toate dezastrele	02 campanii pe an	12 campanii media în toate primăriile		Să fie sprijinit prin case de presă, agenți economici și condus de APL
	5.2.3	Antrenamente conform calendarului IGSU	01 Instruire IGSU implementată conform planului anual pentru fiecare primar	26 de comunități au participat la cursuri în fiecare an		IGSU
	6.6	Comitete bazate pe voluntari stabilite la nivel local	05 grupuri de voluntari înființate și instruite în fiecare an	26 de comitete bazate pe voluntari instruite și funcționale (câte una pentru fiecare primar)		APL/Primari, IGSU
Să promoveze investițiile în inovare și dezvoltarea tehnologiei	4.6	Proiectarea și sprijinirea dezvoltării proiectelor cu soluții inovatoare	02 proiecte pilot pe an pe site-uri agreeate	06 Proiecte pilot de succes transformate în întreprinderi comerciale.	01	AN- CSE și APL(Primari), GAL-uri, Agenți Economici Apele Moldovei
	5.2.5	Proiectați și sprijiniți proiecte de salubritate cu soluții inovatoare	01 proiecte pe an	04 Proiecte pilot de succes transformați în întreprinderi comerciale	04	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
Încorporarea cunoștințelor privind riscul de dezastru în educația formală și non-formală.	1.4 & 4.10	Consiliul elaborează și solicită Ministerului Educației suplimentarea la curriculum	30% progres în fiecare an Revizuirea curriculum-ului finalizată până în 2027	70% dintre recomandări pentru cunoștințele RRD/MRD și ASC au fost adăugate la curriculum	01 & 02 & 03 & 04	AN-CSE, APL, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.
	5.1.7	Ateliere anuale de conștientizare cu GAL, agenți (AE) și școli	02 sesiuni/an la nivel de primari	12 sesiuni desfășurate la nivelul fiecărui primar (12 x 26)		Consiliul Anenii Noi Primăria Universități
	6.7	Elaborat document de cercetare cel puțin privind managementul pericolelor locale - incendii, secete, inundații, eroziune a solului etc. cu soluții	01 lucrare de cercetare pe an este pregătită	Sunt întocmite 06 lucrări care oferă soluții locale		Consiliul Anenii Noi Primăria Universități
Prioritatea 2: Consolidarea guvernancei riscului de dezastre pentru a gestiona riscul de dezastre						

Să promoveze și să integreze RRD în toate sectoarele și să revizuiască și să promoveze coerența și dezvoltarea ulterioară, după caz, a cadrelor naționale și locale de legi, reglementări și politici publice pentru a ghida sectorul public și privat	2.3	Reglementări tehnice de construcție și dezvoltare în orașul Anenii Noi și zonele extraurbane elaborate și aprobate	Nr. de reglementări emise în anul 03	% din reglementări implementate	01 & 03 & 04	AN-CSE, Institutul de Stat de Planificare al Departamentului Funciar
	2.7 & 5.2.3	Lansați campanii de educație publică prin intermediul rețelelor sociale despre RRD, poluarea apelor uzate, utilizarea apei etc.	24 de mesaje pe lună (1/primar/lună) sau 02 campanii pe an Lansați campanii de educație publică prin intermediul rețelelor sociale despre RRD.	01 raport pe an pentru fiecare primar		AN-CSE, APL
	6.1	Orientări de management al vegetației emise cu o lună înainte de fiecare sezon de incendiu	Un ghid pe an pentru fiecare primărie	% din liniile directe implementate și urmărite efectuate		APL, IGSU
Adoptarea și implementarea strategiilor și planurilor naționale și locale de reducere a riscului de dezastre, pe diferite intervale de timp, cu ținte și indicatori	2.1	Evaluarea capacității de pericol și a vulnerabilității (ECPV) bazată pe localitate (comunitate) dezvoltată	6-8 localități pe an	26 ECPV actualizat cu evaluări locale disponibile	01 & 02 & 03 & 04	AN-CSE și APL (primarii) SHS Apele Moldovei Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
	2.2	Parametrii de referință ECPV să fie incluși în metodologia de colectare a datelor recensământului din 2024	Nr. parametrii de referință RRD-ECPV adăugați la planul de recensământ	% din datele RRD colectate utilizate ca linii de bază pentru planificarea RRD		Consiliul Anenii Noi
Stabilirea mecanismelor și stimulentele necesare pentru a asigura niveluri ridicate de conformitate cu prevederile existente de îmbunătățire a siguranței din legile	5.1.5	Protocoale de management al depozitelor de deșuri elaborate și aprobate	Nr. protocoale emise de Consiliu până în 2025	% protocoale implementate cu mecanisme de monitorizare	02 & 03 & 04	Președinte și Consiliul Anenii Noi, AN-CSE, AIPA, MoldSilva, IGSU, Primari și Consiliul Local, GALuri, EA.
	5.1.8	Reglementări de gestionare a deșeurilor emise și vehiculate- elaborate și aprobate reglementări privind evacuarea apelor uzate industriale și municipale	Nr. de Regulamente emise de Consiliu până în 2025	% din reglementări implementate cu mecanisme de monitorizare		Ministerele Agriculturii, Mediului, Educației, Infrastructurii etc.

și reglementările sectoriale	5.2.2	Studiați economia circulară bazată pe tratament și procesare inovatoare și eficiente și dezvoltați un plan de implementare.	01 Orientări ale Planului anual de dezvoltare emise până în 2026	% din planurile dezvoltate și implementate		
	6.5	Reglementări de securitate la incendiu elaborate	Nr. de reglementări de securitate la incendiu emise până în 2025	% din reglementări implementate cu mecanisme de monitorizare		
Atribuirea rolurilor și sarcinilor clare reprezentanților comunității în cadrul instituțiilor și proceselor de management al riscului de dezastre	1.2	Sesiuni de advocacy și formare cu GALuri/GALS	2/3 sesiuni de advocacy și formare/an	50% din GALS au aplicat pentru finanțare concentrată RRD și ASC	01 & 02 & 04	Donatori/APL/GAL-uri/OSC Direcția Pădurilor
	7.4	Acordați și dezvoltați programe forestiere comunitare	01 program implementat pe an	05 zone de pădure dezvoltate și susținute în raion		
	8.2	Stabilirea unui mecanism de comunicare centralizat pentru oportunitățile de finanțare pentru OSC și GAL.	Nr. platformă creată pe site-ul web al Consiliului pentru informații despre OSC până în 2025.	Nr. apel de propuneri partajat		
	8.3	Atribuiți responsabilitatea pentru explorarea diferitelor strategii de finanțare	Nr. puncte focale desemnate	Nr. de informații relevante partajate.		
Să stabilească și să consolideze forumuri guvernamentale de coordonare compuse din părțile interesate relevante la nivel național și local, cum ar fi platformele naționale și locale pentru RRD	2.8	S-a dezvoltat un parteneriat între părțile interesate cheie în materie de RRD și ASC la nivel raional	02 parteneriat pe an	01 rețea de parteneriat stabilită și funcțională în 26 de APL	02 & 04	Președinte și Consiliul Anenii Noi, AN- CES, AIPA, Md Silva Forest, IGSU, Primari și Consiliul Local, GALS, EA. Ministerele Agriculturii, Mediului, Educației, Infrastructurii etc.
	4.7	Parteneriate dezvoltate pentru managementul secetei	02 parteneriat pe an	01 rețea de parteneriat stabilită și funcțională în 26 de APL		
	5.2.6	Parteneriatul trebuie dezvoltat pentru a adopta o abordare integrată de management al apei și aprobat împreună cu orientări	02 parteneriate pe an	01 rețea de parteneriat stabilită și funcțională în 26 de APL		
Să împuternicească autoritățile locale, după caz, prin mijloace de	5.1.1	Elaborarea și aprobarea strategiei de gestionare a deșeurilor pentru 26 de primării	10 strategii pe an - una pentru fiecare primar	% reducere a generării de deșeuri.	01 & 03 & 04	Consiliul Anenii Noi APL

reglementare și financiare să lucreze și să se coordoneze cu societatea civilă, comunitățile și popoarele indigene și migrații în MRD la nivel local.	5.1.2	Segregarea la sursă cu managementul deșeurilor organice și ghiduri de dezvoltare a compostului emise și implementate pentru 26 de primari.	Nr. linii directe emise de 26 de primari.	50% din localități folosesc separarea deșeurilor ca practică obișnuită și dezvoltarea compostului		
--	-------	--	---	---	--	--

Prioritatea 3: Investiții în reducerea riscului de dezastre pentru reziliență

Să promoveze mecanisme de transfer și asigurare a riscului de dezastru, partajarea și păstrarea riscurilor și protecție financiară	2.11	Studiu de fezabilitate privind mecanismele de transfer de risc realizat la nivel raional	Nr. studii de fezabilitate finalizate până în 2027	Nr. mecanisme de transfer de risc concepute cu cartografierea resurselor	01 & 02	
Să consolideze, după caz, investițiile publice și private rezistente la dezastre, în special prin măsuri structurale, nestructurale și funcționale de prevenire și reducere a riscurilor de dezastre în instalațiile critice	4.3	Reabilitarea schemelor de irigații pentru localitățile critice	20% din schemele de irigare pe an	Ciclu de reparații 100% pentru 05 ani implementat	01 & 03 & 04	Consiliul Local, Primarii APL, agenți economici și GALS
	4.8	Proiect pilot de recoltare a apei de ploaie în zone predispuse la inundații prin AE	01 pilotare până în 2027	Numărul de piloți de succes sunt replicați pentru zonele cu risc ridicat		
	5.1.3	Furnizarea și utilizarea vehiculelor adecvate pentru deșeurile separate	4 APL în fiecare an	26 de primari au și folosesc mecanisme separate de transport al deșeurilor		
	5.1.6	Stabilirea și aprobarea procedurilor de manipulare a deșeurilor periculoase	01 Procedura aprobată și distribuită	% din implementarea procedurii		
	5.2.1	Studiu de referință efectuat asupra nevoilor actuale și de 15 ani de management al apelor uzate	01 Studiu de referință realizat și aprobat până în anul 03	% din recomandările de studiu implementate.		

	6.2	Identificarea infrastructurii publice critice pentru modernizare și echipamente suplimentare pentru apărarea împotriva incendiilor	05 Primarii modernizate anual	Nr. primarii cu planuri de modernizare și modernizare		
Să promoveze integrarea evaluărilor riscurilor de dezastre în dezvoltarea și implementarea politicii de utilizare a terenurilor	2.4	Orientări pentru posibile soluții de modernizare pentru infrastructura critică elaborate cu recomandări	01 Ghid emis până în anul 02	30% din infrastructura critică a fost modernizată conform liniilor directe	02 & 03	Institutul de Stat de Amenajare Funciară, consiliile raionale și locale, primarii și direcțiile interesate.
	4.9	Dezvoltați practici și linii directe de gestionare durabilă a terenurilor	02 Practici și ghiduri de gestionare durabilă a terenurilor emise	% din liniile directe implementate cu îmbunătățirea în 30 % a utilizării terenului și a sănătății solului		
Să promoveze integrarea evaluării, cartografierii și managementului riscurilor de dezastre în planificarea și managementul dezvoltării rurale	2.5	Planuri generale, inclusiv amenajarea teritoriului și amenajarea teritoriului, pentru localitățile dezvoltate (cartografiate cu evaluarea riscului)	10% din master-planuri pentru localități pe an	50% localități au master planuri	02 & 03	Institutul de Stat de Amenajare Funciară, consiliile raionale și locale, primarii și direcțiile interesate.
	7.2	Dezvoltarea și implementarea educației, formării și stimulentei pentru practicile de management durabil al terenurilor	Nr. beneficii legate de impozite sau orice alte beneficii introduse	Scăderea % a eroziunii solului pentru localitățile țintă		
	7.3	Identificarea și crearea zonelor tampon de-a lungul corpurilor de apă și în jurul ecosistemelor sensibile	Nr. zone tampon create	Numărul de zone tampon sănătoase conform locațiilor identificate este disponibil		
Să promoveze, după caz, integrarea considerațiilor/măsurilor RRD în instrumentele financiare și fiscale.	2.9	Dezvoltarea și aprobarea Cadrului de Evaluare a Nevoilor Post-dezastre (ENPD).	01 Cadrul de Evaluare a Nevoilor Post-dezastre (ENPD) aprobat până în anul 04	70 % din APL-uri Cadrul de Evaluare a Nevoilor Post-dezastre (ENPD)	01 & 03	AN-CSE, Finanțe și consilii raionale și locale, primari și departamente în cauză.
	2.10	Dezvoltarea și aprobarea Mecanismului standardizat de asistență financiară post-dezastre	Nr. Mecanism de asistență financiară post-dezastre aprobat până în anul 05	70 % dintre APL adoptă mecanismul standardizat de asistență financiară post-dezastre		

	8.1	Se aprobă alocarea fondului de rezervă de 5% pe an	01 Politică aprobată până la sfârșitul anului 01	26 de APL au un fond de rezervă constituit și finanțat		
Pentru a consolida protecția mijloacelor de trai și a activelor productive, inclusiv animalele, animalele de lucru, uneltele și semințele.	3.5	Sunt planificate și desfășurate activități anuale de plantare a copacilor și de întreținere	01 unitate pe an/ LPA	Creștere cu 50% a pădurilor durabile și noi în zonele cu risc ridicat de 50%.	01 & 02 & 03	Președinte și Consiliul Anenii Noi, AN-CSE, AIPA, Md Silva Forest, IGSU, Primari și Consiliul Local, GALS, AE. Ministerele Agriculturii, Mediului, Educației, Infrastructurii etc.
	4.4	Dezvoltarea și formarea tehnicilor agricole de rezistență la climă	02 antrenamente pe an	50% dintre cursanți folosesc tehnici agricole de rezistență la climă în zonele cu risc ridicat identificate		
	4.5	Oferiți fermierilor mici acces la semințe rezistente la secetă	20% fermieri au furnizat semințe	50% dintre fermierii mici folosesc tehnici de rezistență la secetă în zonele cu risc ridicat identificate zone		
	7.1	Integrați considerațiile de conservare a solului în procesele de planificare a utilizării terenurilor prin ghiduri	01 guidelines issued	% dintre fermieri care implementează practici durabile conform liniilor directoare.		

Prioritatea 4: Îmbunătățirea pregătirii pentru dezastre pentru un răspuns eficient și pentru a „reconstrui mai bine” în recuperare, reabilitare și reconstrucție

Să pregătească sau să revizuiască și să actualizeze periodic politicile, planurile și programele de pregătire pentru dezastre și de urgență, cu implicarea instituțiilor relevante	1.3	Planuri de urgență întocmite de primari	01 plan pe an pentru fiecare dintre cei 26 de primari	% Planuri actualizate anual		APL, Direcția protecție civilă, IGSU
	6.4	Actualizarea anuală a planurilor de gestionare a incendiilor cu exerciții	% plan actualizat anual	% reducere a vitezei și a numărului de incendii	02	APL, Direcția protecție civilă, IGSU
Să investească, să dezvolte, să mențină și să consolideze sistemele de avertizare timpurie,	1.3 2.6 3.3 4.2 6.3	Înființarea unui centru robust de comandă și control al comunicațiilor, bazat pe TIC, pentru supravegherea și raportarea	01 centru de comunicații cu mecanism de partajare a tehnologiei și a informațiilor înființat până în anul 03	26 de APL utilizează centrul pentru activități de RRD.	02	Ministerele Agriculturii, Mediului, Educației, Infrastructurii, Internelor etc. Președinte și Consiliul Raional Anenii Noi, Comisia

de prognoză multisectorială și de avertizare timpurie centrate pe oameni, riscuri de dezastre și mecanisme de comunicare de urgență.		pericolelor multiple la nivelul Consiliului (Comisia pentru situații excepționale)				de Situații Excepționale, AN-CSE, AIPA, Pădurea Md Silva, IGSU, Primari și Consiliul Local, GALS, AE.
Pentru a promova reziliența infrastructurii critice noi și existente, inclusiv infrastructura de apă, transport și telecomunicații, unități educaționale, spitale și alte unități de sănătate.	3.4	Discuții și acorduri pentru integrarea priorităților raionului Anenii Noi în Planul național de management și investiții a inundațiilor	Nr. proiecte incluse în planul de țară	% din îmbunătățirea managementului inundațiilor	01	Președinte și Consiliul Anenii Noi, AN-CES, AIPA, Md Silva Forest, IGSU, Primari și Consiliul Local, GALS, AE. Ministerele Agriculturii, Mediului, Educației, Infrastructurii, Internelor etc.
Pentru a promova încorporarea DRM în procesele de recuperare și reabilitare post-dezastru, pentru a facilita legătura dintre ajutor, reabilitare și dezvoltare, asigurând dezvoltarea de bază și durabilă a zonelor afectate.	2.10	Studiul și dezvoltarea Mecanismului Standardizat de Asistență Financiară Post-Dezastru	01 Cadrul de Evaluare a Nevoilor Post-dezastru (ENPD) aprobat până în anul 04	70 % APL adoptă Cadrul de Evaluare a Nevoilor Post-dezastre (ENPD).	03	Ministerul Finanțelor și Președintele Consiliului Local Anenii Noi

7. RISCURI DE IMPLEMENTARE

Riscuri anticipate	Impact	Probabilitate	Măsuri de atenuare
Lipsa de cooperare, rigiditate și reticență cu administrația publică centrală în procesul de legiferare și finanțare	Mare Încetinirea și blocajele administrative	Mare	Stabilirea unui dialog eficient cu toate agențiile prin intermediul unor reuniuni și ateliere de lucru
Lipsa schimbului de informații între departamente și neacceptarea integrării RRD în agenda de dezvoltare	Mare Dezvoltare dezintegrată și nesustenabilă, cu un risc ridicat de pierderi cauzate de dezastre	Mare	Stabilirea unor protocoale de schimb de informații și a unor planuri de acțiune convenite. Trebuie stabilite măsuri de consolidare a încrederii prin corelarea acestor informații în vederea atingerii unui obiectiv comun.
Interes și receptivitate scăzute din partea comunităților locale	Mare În ceea ce privește implicarea adecvată a părților interesate la nivel local	Scăzut	Desfășurarea de activități de informare, sensibilizare și dezvoltare a înțelegerii în rândul populației locale cu privire la modul în care viața și activitățile lor economice vor fi afectate de viitoarele dezastre. Angajarea cu aceștia în ceea ce privește posibilitățile de măsuri de atenuare care pot fi luate la nivel local. Implicarea activă a GALS pentru a ajunge la populația locală.
Coordonarea slabă și implicarea redusă a autorităților responsabile de intervenția în caz de dezastre	Mare Ar trebui să fie implicate și alte entități în afară de IGSU, APL și comisiile pentru situații de urgență.	Mare	Stabilirea unui mecanism de coordonare centralizată, integrând în același timp practicile deja utilizate (grupuri WhatsApp la nivelul APL). Stabilirea unui dialog constructiv cu toate agențiile implicate, inclusiv cu agențiile responsabile de mecanismul de răspuns.
Cunoștințe inadecvate despre RRD, în special despre atenuare și reconstrucție, în rândul părților interesate.	Mare Lipsa de informare ar crea o lipsă de cunoaștere a rolului pe care l-ar putea juca - pozitiv și negativ.	Mediu	Trebuie organizate mai multe ateliere de formare pentru diferite grupuri de părți interesate, inclusiv, dar fără a se limita la diferite departamente, cum ar fi sănătatea, educația, irigațiile, mediul, precum și pentru LEADERS și AE. Campanii media la nivel local.

Lipsa de consecvență în implementarea acțiunilor planificate în cadrul strategiei - în special cu viitorii primari	Mediu	Scăzut	<p>Adoptarea măsurilor necesare prin orientări și directive pentru instituționalizarea acțiunilor.</p> <p>Relevanța pentru angajamentele UE ale Moldovei</p> <p>Argumentarea necesității acțiunilor de RRD pentru viitorul promițător al populației</p>
Limitări financiare - poate fi vorba de întârzieri în alocarea fondurilor sau de lipsa de resurse.	Mare	Mare	<p>Asigurarea unui fond de rezervă la nivel local, așa cum s-a propus</p> <p>Identificarea oportunităților de atragere a fondurilor donatorilor de către APL, GAL-uri și OSC-uri pentru portofoliul RRD</p> <p>Corelarea bugetului de întreținere și dezvoltare cu acțiunile de RRD</p>

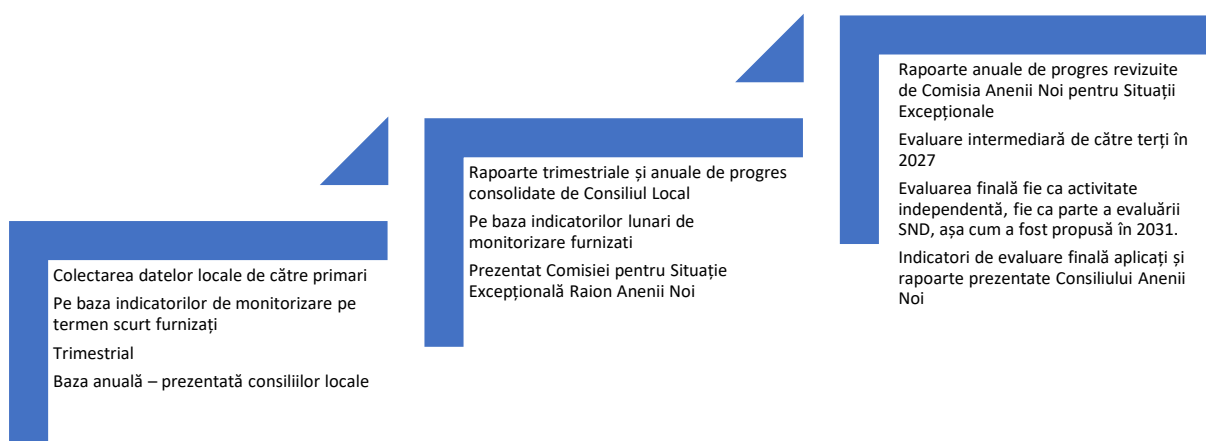
8. PROCEDURI DE RAPORTARE

Consiliul Raional Anenii Noi, Comisia pentru Situații Excepționale a raionului Anenii Noi și primarii localităților vor fi responsabili de coordonarea procesului de elaborare a planurilor de dezvoltare a localităților în conformitate cu prevederile prezentei strategii și de luarea măsurilor operative pentru realizarea acestora.

8.1. MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Pentru fiecare obiectiv general sunt stabiliți mai mulți indicatori (co-relaționându-i cu Acțiunile Sendai) care arată valoarea de referință și ținta intermediară pentru 2026 și ținta finală pentru 2030. Acești indicatori vor fi considerați de bază în desfășurarea activităților operaționale și, împreună cu alți indicatori să fie evaluați pentru a măsura succesul. Monitorizarea se va face de către consiliul pentru situații excepționale la nivel raional prin cadrul de indicatori. Acțiunile localizate ar urma să fie monitorizate de Consiliile Locale la nivel local.

Având în vedere orizontul pe termen lung al acestei strategii, valorile de referință vor fi actualizate pe toată perioada de implementare a acestei strategii. Prin urmare, va fi necesară o analiză continuă a scenariilor și proiecțiilor de risc naționale și locale pe termen lung, precum și monitorizarea tendințelor și vulnerabilităților proiectate. Rapoartele de monitorizare și evaluare vor face recomandări privind îmbunătățirea eficienței în implementarea obiectivelor și orice alte modificări necesare.

Metodologia de Raportare și Cronologie

Pe parcursul punerii în aplicare a acestei strategii, se vor desfășura următoarele proceduri de monitorizare și evaluare:

8.1.1 MONITORIZARE ANUALĂ

În baza monitorizării trimestriale, fiecare primărie va elabora un raport anual privind implementarea planului de acțiune. Raportul anual va fi analitic. Acesta va fi un document de referință pentru colacionarea progreselor la nivel de raion și pentru planificarea următorului ciclu de acțiuni de RRC și, respectiv, a cadrului bugetar pe termen mediu. Rapoartele anuale vor include analiza dinamicii indicatorilor, (*rezultate*), inclusiv indicatorii de monitorizare a obiectivelor. Structura rapoartelor anuale va reflecta structura acestei strategii, analiza la nivelul fiecărui obiectiv general fiind furnizată împreună cu evaluarea riscurilor și va include analiza nivelului de implementare a obiectivelor specifice, a acțiunilor prioritare și a indicatorilor de monitorizare în lumina acțiunilor întreprinse de autorități pe parcursul anului.

8.1.2 EVALUĂRI INTERMEDIARE

În 2027 va fi elaborat un raport de evaluare, care va analiza impactul implementării acestei strategii pe baza obiectivelor intermediare și va propune o ajustare a obiectivelor finale în funcție de progresele înregistrate. Această evaluare intermediară s-ar concentra pe cartografierea progresului, identificarea schimbărilor în scenarii și reajustarea țintelor finale pe baza lecțiilor învățate și inițiate de AN-CSE.

8.1.3 RAPORT FINAL DE IMPLEMENTARE

În 2031, la încheierea punerii în aplicare a acestei strategii, se va întocmi un raport final privind rezultatele și impactul punerii în aplicare a acesteia va fi creat de o parte terță.

Raportul de evaluare intermediară și raportul final vor fi întocmite de Comisia pentru Situații Excepționale la nivel raional și transmise Cancelariei de Stat (prin consiliu) pe baza informațiilor prezentate de Primărie și IGSU. Acest raport ar fi conform unui format prestabilit și va fi transmis spre validare Consiliului Raional Anenii Noi. Rapoartele vor fi apoi făcute publice. Rapoartele de monitorizare și evaluare ale acestei strategii vor fi, de asemenea, utilizate pentru a raporta progresul către agenda de raportare SFDRR și, dacă este necesar, către Agenda globală 2030 pentru dezvoltare durabilă.